

VESELÝ VÝLET®

KRKONOŠE / 26

LÉTO 2006

Počet a různorodost personálu z České a Pruské boudy na Sněžce vypovídá o rozsahu a kvalitě tehdejších služeb. V roce 1936 se spolu vyfotografovalo sedmačtyřicet pracovníků, nejméně třináct dalších to nestihlo a na obrázku chybí i parta nosičů zásob z Velké Úpy. Majitel obou hotelů Heinrich Pohl v obleku s kravatou a v brýlích se posadil mezi manželku Anne-Lise po pravici a nepostradatelnou slečnu Scholzovou, která by dnes byla hlavní manažerkou. Pak už známe jen staršího kuchaře z Pruské boudy pana Trettera, křestní jméno cisteristy Johanna, údržbáře vodárny v Obřím dole Guttsteina a s nezbytným motýlkem číšníka Otto Goldmanna. Před chlapíkem s kšiltovkou opatřenou nápisem Informace stojí dnes dvaadvadesátiletá Fanny Sagasserová z Malé Úpy, která nám vyprávěla o své práci na Sněžce. Třeba jak každé hezké letní ráno připravila v České boudě stovčacet šálků kávy pro návštěvníky přicházející spatřit východ slunce. Další zajímavosti ze života na vrcholu Sněžky najdete na dvoustraně 12 a 13.

Z	Galerie, informační centrum a pension Veselý výlet	str. 2 - 3
D	Horní Maršov	str. 4 - 7
	Janské Lázně	str. 8 - 9
A	Pec pod Sněžkou	str. 10 - 13
	Mapa východních Krkonoš	uprostřed
R	Špindlerův Mlýn	str. 16 - 17
M	Trutnov	str. 20 - 21
A	Žacléř	str. 22
	Krkonošský národní park	str. 24 - 25
	Doporučujeme osvědčené služby	str. 10, 19, 23
	Přechod Krkonoš	str. 26 - 27

Radko Tásler z České speleologické společnosti Albeřice jako provozovatel zpřístupněného dolu Kovárna v Obřím dole školí pracovníky informačních center Veselý výlet, kteří zajišťují rezervace a prodej vstupenek.

Součástí informačního centra Veselý výlet v Peci pod Sněžkou i Temném Dole jsou galerie. Výstavu fotografií Ctibora Košťála Hledání krajiny zahájil ekolog Martin Bursík, ale mnohé dodal i samotný autor. Ve Veselém výletu si vyberete i autorské dárky, které jinde v Krkonoších nenajdete.

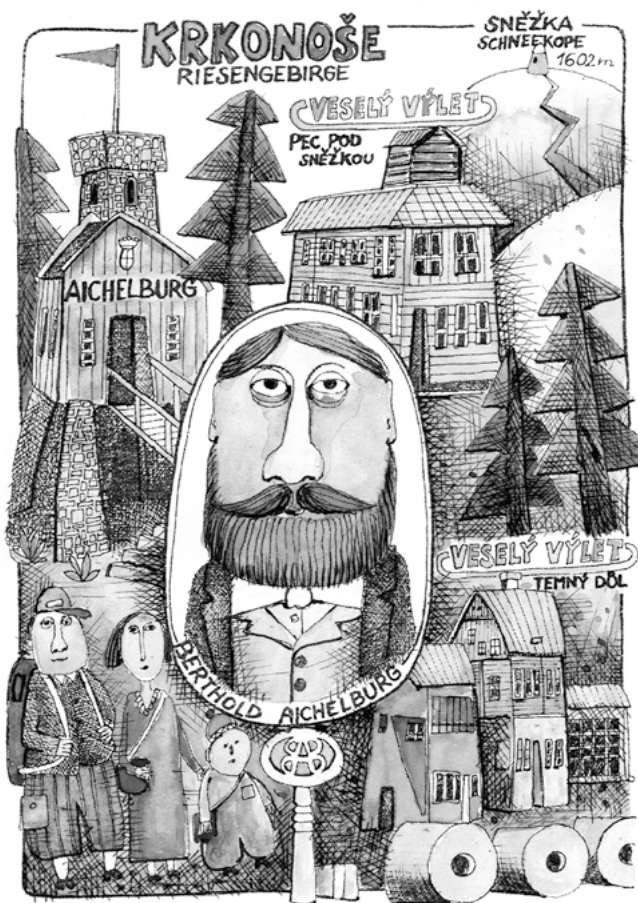
Veselý výlet v Temném Dole je zároveň pensionem s osobitou atmosférou. Interiér domu z 19. století i nové přístavby z roku 2003 odráží historii a současnost Krkonoš a také připomíná, jak krásné je se vydat na cesty nejlépe na veselé výlety.

Návštěva informačního centra Veselý výlet v Peci pod Sněžkou nebo v Temném Dole při silnici z Horního Maršova do Pece a Malé Úpy usnadní a zpříjemní váš pobyt ve východních Krkonoších. Najdete tu všechny novinky z regionu, bezplatné informační materiály, mapy Krkonoše a okolí, průvodce, pohlednice se známkami, videokazety s pořady o Krkonoších ve čtyřech jazycích, české a německé knihy včetně dětských. Pro sběratele máme turistické známky, odznaky, nálepky a jiné drobnosti. Před cestou domů tu koupíte dárky a suvenýry, malé obrázky, fotografie a oblíbené figurky a loutky Krkonoše, sbírkové kameny, přívěsky, vandrovnícké hole a štítky, trička připomínající návštěvu Krkonoše. Vedle běžných informací vám pomůžeme s přípravou programu či výběrem ubytování v údolí pod Sněžkou. Ve Veselém výletu v Peci si můžete objednat a koupit nejen vstupenky do historického dolu Kovárna v Obřím dole, ale i jednodenní výlety s průvodcem do Prahy a na zajímavá místa v Krkonoších a nejbližšího okolí. Po celou provozní dobu je v Peci pod Sněžkou přístupný **veřejný internet**. Informační centra doplňují **směnárny**.

Galerie v Temném Dole představuje práce stálých partnerů a přátel Veselého výletu, v Peci pořádáme časově omezené autorské výstavy. Do 27. července ještě uvidíte fotografie krajiny Ctibora Košťála. Výtvarník František Kalenský ze Dvora Králové představí od 30. července až do konce letní sezóny své obrazy a kresby na výstavě pracovně nazvané Jak šel čas. Výběr zahrnuje práce z jeho expresivnějšího a barevnějšího patnáctiletého amerického období, experimenty s formou, technikami i barevností z posledních let, kdy se vrátil do České republiky. František zkouší nové pohledy, rád namaluje akvarel krajiny stejně jako surrealistickou abstrakci nebo poetický symbolismus. Ovšem zjednodušené figurální kresby, především ženské akty, prolínají všechna autorova období.

Obchod s dárky a autorskou módou je samostatnou částí Veselého výletu v Peci. Nabídku tvoří autorská móda, malovaná trička, haleny, šaty a šátky, veselé tašky, batohy, moderní čepičky a čepice, pletené rukavice, fezy a barety. Nabídku doplňují kvalitní dárky z keramiky a kameniny od mnoha autorů v široké škále technik a předmětů, zajímavé dřevěné, smaltové, stříbrné a keramické šperky a veliký výběr oblíbených dřevěných hraček. Vybíráme pro vás zboží, které najdete v Krkonoších většinou jen ve Veselém výletu. Pro zájemce o krkonošskou historii připravujeme zvětšeniny dobových fotografií. Pro potřeby Veselého výletu, publikační činnosti a stavebně historický průzkum Krkonoše máme k dispozici jednu z největších sbírek dobových pohlednic a fotografií, z kterých na objednávku zhotovíme kopie konkrétního místa, stavby nebo dávno zaniklé lidské činnosti. Pomáháme vyhledat historické údaje pro jednotlivé domy východních Krkonoše.

Pension Veselý výlet představuje klidné prostředí, kde na vás čeká - bohatá snídaně • velká hala s vybavenou kuchyňkou • sauna, vířivka • pokoje s vlastním sociálním zařízením • bezplatné připojení k internetu • nekuřácké prostředí v celém domě • celoroční parkování u pensionu • zastávka autobusu, cyklobusu a skibusu do Pece pod Sněžkou a Janských Lázní přímo u domu • bezplatné parkování na vlastním parkovišti v Peci pod Sněžkou • pravidelné upravené běžecké stopy tisíc metrů od pensionu • zasvěcená pomoc s programem včetně typů na zajímavé i neobvyklé výlety.

Výpravu na lesní hrádek Aichelburg zachytil výtvarník Milan Hencel na barevné pohlednici, kterou si můžete nejen koupit, ale i opatřit památečním razítkem se znakem Hradní společnosti Aichelburg. Ta hrádek v roce 1999 opravila a otevřela pro veřejnost. V informačním centru Veselý výlet v Temném Dole nebo v Peci pod Sněžkou si vyzvednete kopii historického klíče s iniciálami BA, kterým si po výstupu na Bertholdovu výšinu otevřete dveře od hradní síně. Uvnitř se rozhlédnete z věže a hlavně se pozdravíte s hradním pánem Bertholdem Aichelburgem. Nebudete litovat námahy ani velmi mírného vstupného, které kryje pojištění hrádku i vycházkové trasy. Více se o Aichelburgu dozvíte na straně 7.

Informační centrum, galerie, směnárna a obchod Veselý výlet v Peci pod Sněžkou čp. 196, PSČ 542 21, tel. 499 736 130, fax 499 736 131.

Informační centrum, galerie, směnárna a pension Veselý výlet v Temném Dole čp. 46, Horní Maršov, PSČ 542 26, tel., fax 499 874 298, fax 499 874 221. Půjčování klíčů od hrádku Aichelburg. Jsou otevřena denně od 8.30 do 18 hodin. Domluvíte se i německy a anglicky.

Pension Veselý výlet v Temném Dole nabízí ubytování se snídaní ve dvou a třílůžkových pokojích a apartmá, telefonická rezervace v infocentru, podrobnosti o ubytování v pensionu vám pošleme na požádání poštou nebo elektronickou cestou.

E-mail: info@veselyvylet.cz, www.veselyvylet.cz

Úspěšný televizní cyklus Šumná města představuje moderní architekturu mnoha míst v České republice a přiměl leckteré diváky k zamyšlení nad stavbami v jejich okolí. Režisér Radovan Lipus s hercem a architektem Davidem Vávrou dokázali prostřednictvím legračních scének, veršů a zcela vážných řečí přiblížit kouzlo kvalitní architektury. Vám, kteří jste v České televizi nezhledli jediný díl, bychom měli přiblížit ústřední pojem. Šumný dům, kostel, kaple, socha, most, přehrada, sídliště nebo město jsou zároveň krásné, zajímavé, funkční, kvalitní a promyšlené. Přesto zvolené přívlastky onu šumnost zcela nevystihují. Snad k tomu patří ještě příjemný pocit ze spatřeného, který nejde vysvětlit, jen prožít. Vávra s Lipusem do Horního Maršova točit asi nepřijedou, a když, tak by jistě viděli krkonošský městys s větším nadhledem a přidali odbornější komentář. Přesto se na malou šumnou procházku nebo projížďku na kole můžeme vydat sami.

I když se to zprvu nezdá, Horní Maršov je architektonická hvězda. Na cesty hrbolaté i úzké vezmeme si kolo horské. Na více veršů si netroufneme, zato podle zaběhnutého scénáře odložíme Vávrovu seriálovou děti v barokní faře hned na okraji Horního Maršova v ekologickém středisku SEVER. Naučí se tu stejně jako pohádkový krteček příst len a tkát látku na kalhotky. K tomu dostanou kozi sýr a ještě si s rohatými pohrají. Cestu údolím nám vizuálně přehradí novogotický kostel s fasádou z dvoubarevných lícových cihel. Autorem chrámu Nanebevzetí Panny Marie s třiapadesát metrů vysokou věží není nikdo méně významný, než přední český architekt Josef Schulz, kterého známe i z Prahy jako spoluautora Národního divadla, Národního muzea a především Rudolfinu. V roce 1899 dokončená stavba měla původně dvoubarevnou břidlicovou střechu, která byla jistě trvalejší než současná barva imitující kámen na plechové krytině. Ovšem čtyřicetiletému nezájmu o památky neodolala ani břidlice. Průhledem přes mřížové dveře vidíme stejně novogoticky provedený inventář. Co ovšem nemůžeme spatřit je v bezpečí ukrytá zlacená monstrance zhotovená podle Schulzova návrhu a také unikátní ornamentální výmalbu nanesenou pomocí šablon v celém interiéru. Je totiž nyní pečlivě schovaná pod žlutavým primalexem. Už v roce 1989 farnici asi tušili blížící se loupeživé období v českých kostelech a proto nechali Schulzovu výmalbu ukryt. Však ji restaurátoři jednou s radostí objeví. Zatím ornamenty zná jen pan varhaník stoupající pravidelně na chór, kde se za skříněmi naopak před malířem ukryly původní vzory. Kostel je maršovskou tečkou za obdobím historizujících směrů a my pojedeme Malou uličkou k nové škole. Inspirace kostelem je patrná na první pohled. Architektka Jindřiška Crickettová se spolupracovníky navrhla v roce 1991 pro děti z východních Krkonoš souměrnou trojpodlažní budovu s křížovým půdorysem. Žluté lícové cihly také tvoří plášť domku školníka při vstupní bráně a výše proti proudu v zeleni ukryté malé vodní elektrárny a napovídají, že jsou rovněž prací autorky hlavního projektu. Ze záměrně jednoduché a souměrné fasády s velkými okny vystupují dvojice pilířů ve štítech stavby a připomínají další prvek ze Schulzova kostela. Ovšem pilíře na škole nezajišťují stabilitu, jen pomáhají odvětrát suterén. Kvůli radioaktivnímu plynu radonu, který se v říční nivě Úpy snadno uvolňuje z podloží, má budova jen několik desítek centimetrů vysoké mezipatro vložené mezi základy a přízemí. Zdraví škodlivý plyn odvětrávají průduchy schované do zmíněných pilířů. S výstavbou

školy souvisí vznik další stavby. Ve směru proudu řeky brzy dojedeme na kole k ocelovému mostu a jezu s podlouhlou dřevěnou kůlnou na pravém břehu. Stavbu očištěného centra neboli sběrný druhotných surovin stojící nad suterénem s čistírnou odpadních vod navrhl architekt Roman Koucký. V roce 1994 byla průmyslová stavbička vyhlášena v konkurenci tehdy budovaných honosných sídel bank, pojišťoven a obchodů stavbou roku a získala prestižní hlavní cenu Grand Prix Obce architektů. Na Maršov dýchlo trochu světovosti, vždyť mezinárodní porotě předsedal v zahraničí nejznámější český, i když v Británii žijící, architekt Jan Kaplický. Schováváme v archivu fotografií celé komise před tehdy oceněnou stavbou se střechou rozvlněnou v rytmu protékající řeky Úpy.

Stoupání Vodovodním údolím za souborem vodních zámků podél v létě vyschlého potoka nám dává zabrat. Fasády vodáren v podobě vodních zámků byly nedávno opraveny. Zařízení slouží už devadesát let jako jeden ze zdrojů pitné vody pro město Trutnov. Stačí přiložit ucho na kovové dveře a uslyšíme šum proudící horské vody. Ještě před třiceti lety stroze krásné průčelí největšího vodního zámku dokončeného trutnovskými staviteli v roce 1917 zdobil městský znak s drakem a nápisem Wasserwerk Trautenau, tedy vodovod Trutnov. V místě znaku je teď prázdná nika, letopočet se zachoval. Ale věřte, že uvnitř jsou i další vodárny jako nové. Stoupáme po široké lesní cestě nejprve mezi vápencovými skalami až vysoko nad Maršov s malebným pohledem na úpské údolí. Jen kilometr pojedeme po vrstevnicové svážnici pod Rýchorami a odbočíme zpět do Maršova. Kousek pod novým lesnickým křížem se vlevo v údolíčku mezi stromy schovává vodárna zásobující samotný Horní Maršov. Jednoduchou stavbu z roku 1901 zdobí dva boční pilíře původně zakončené masivními koulemi. Jedna se odkulila jen nedaleko. Nad letopočtem je sotva znatelný, ale libozvучný nápis Reservoir.

Prudkým sjezdem se ocitneme přímo na Bertholdově náměstí, kde mezi historickými budovami vyniká právě stoletá radnice. V tehdy moderním secesním stylu dům s několika věžičkami, zlacením a rostlinnými motivy na fasádě protkané zdobnými nápisy Apotheke a Bezirksvertretung Sparkasse, postavili místní podnikatelé sdružení do dříve silně maršovské okresní spořitelny. Přestože o některé věžičky, pálenou krytinu, výlohu i secesní nápisy dům později přišel a omítky stále čekají na opravu, připomíná sídlo radnice někdejší ambice městyse Maršova stát se kromě správního, také finančním centrem východních Krkonoš. David Vávra by jistě oznámil, že je čas zajít na kávu, ale protože jsme v cyklistickém, přejedeme modrý nýtovaný ocelový most zhotovený v roce 1898 ve slavné pražské továrně Ruston & Company a usedneme na oblíbenou cyklistickou zahrádku hostince Kneifel. Při popíjení si všimneme secesního okna, které do lokálu tehdy nového domu nechal zasadit již v roce 1898 hostinský Karl Schick. K historickému náměstí shlíží z výšky od sjezdovky Třešňovka právě dokončený rodinný domek s velkými okny a červenou fasádou. Na první pohled se liší od jiných současných staveb v celém údolí. Architekt Pavel Šmelhaus splnil přání investora a v maximální míře užil dřevo, slámové desky a k zateplení rozemletý odpadní papír. Navrhl jednoduchou, ale působivou architekturu. V domečku s vlnkovanou fasádou bydlí rodina ředitele ekologického střediska SEVER Jiřího Kulicha. Jak se asi mají Vávrové děti mezi SEVERskými kozami?

Vyjedeme z náměstí po silnici směrem ke Sněžce a při pohledu na zámek založený v roce 1792 si můžeme položit otázku, proč se Czerninové při zásadní přestavbě jižního křídla v roce 1910 nerozhodli pro modernější pojetí. Zvolili jistotu a novoklasicistní panské sídlo zadali přednímu trutnovskému projektantovi a staviteli Johanu Blažkovi. S vjezdem do Temného Dolu se údolí zužuje, u bývalé přádelny nepřehlédneme kamenný sklad lnu. Přestože byl založen osvěceným šlechticem Bertholdem Aichelburgem už před rokem 1860, má dodnes „šmrnc“ a nezádá si s mladšími industriálními stavbami. Míjíme dodnes krásné, i když trochu omšelé čtyři obytné domy postavené na konci 19. století pro zaměstnance textilní továrny. V údolí horní Úpy se následná bytová výstavba v uplynulém století architektonicky těmto stavbám nevyrovnala. Další šumnou zastávkou může být křížová cesta vedoucí na Starou horu. Strmou stezku asi nevyjedeme, proto kola raději zamkneme u nedaleké galerie Veselý výlet, kde nám je ohlíďají. Zároveň si necháme doporučit tištěného průvodce, který nám brzy vypomůže v orientaci nejznámějšího biblického příběhu. Čtrnáct kamenných zastavení křížové cesty je sice z roku 1876, ale celé dílo bylo v rudotemných dobách téměř zničeno. Obnova dokončená v roce 2001 přinesla nový, současný pohled. Pražský výtvarník Aleš Lamr Ježíšovu cestu na Golgotu v Temném Dole vypráví prostřednictvím barevných symbolů na smaltovaných kovových deskách. Až nás zaskočí, jaké podrobnosti umělec jednoduchou formou dokázal sdělit. Cestou k léčivé studánce v závěru křížové cesty nahlédneme do pokorně opravené kaple sv. Anny založené hospodářem Johannem Bönschem ze sousední chalupy už v roce 1752.

Ještě dál, v údolí mezi Světlou horou a Špičákem, zůstala jediná dochovaná brusírna dřeva z původních čtrnácti v údolí řeky Úpy. Mlynář Ignaz Dix ji založil v roce 1874 a ke klasické kamenné stavbě s cihlovými prvky o čtyřicet let později jeho potomci přistavěli třípodlažní halu s výrobou balicího papíru. Symetricky rozvržená kovová okna s jednoduše členěnou fasádou podtrhují krásu dnes opuštěné průmyslové stavby. Vysoko nad ní ční mezi smrky lesní hrádek Aichelburg s přístavbou hradní síně z roku 1999. Na kole nahoru opravdu nevyjedeme, proto se podél příjemně chladivé řeky Úpy vrátíme do Horního Maršova. Děti najdeme se zmrzlino-vým pohárem v osvědčeném Hostinci Na Kopečku.

Maršovská pouť s hlavním programem v sobotu 12. srpna na Bertholdově náměstí v Horním Maršově je spojená se setkáním rodáků. V předvečer 11. srpna bude v 15.30 prohlídka renesančního hřbitovního kostela Nanebevzetí Panny Marie, od 16. hodin tu zazní koncert Mariánská úcta v hudbě raného baroka. Vystoupí Anežka M. J. Mišoňová - soprán, Šárka Rotterová - alt, Lenka Jiranová - violoncello, Vít Mišoň - varhany. V sobotu v 10.00 pouť zahájí projev starosty a pochod mažoret, v 11.00 začíná dramatický příběh z dějin Maršova, ve 13.00 folklorní vystoupení souboru Krkonošský horal, v 15.00 divadlo FACKA z Brna, v 16.30 trutnovská SKA kapela VESO, v 18.00 country kapela CASABAND, ve 20.00 hlavní koncert skupiny LAURA a její tygři, ve 22.30 ohňostroj a na závěr od 23.00 zahráje QUEEN Revival by Princess.

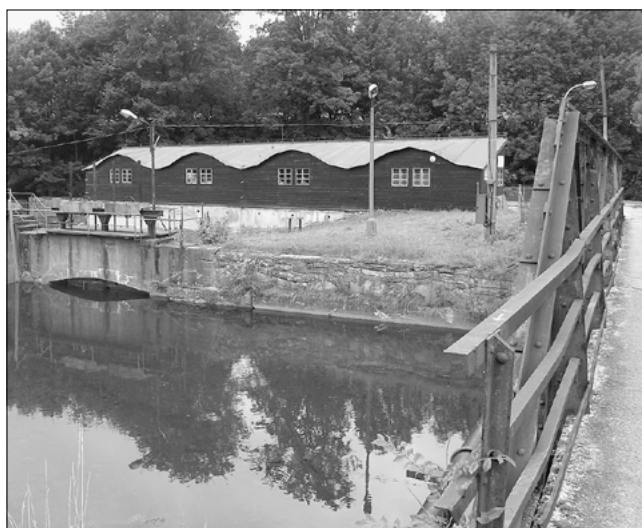
www.hornimaršov.cz

Slavnostní otevření vodního zámku jako součásti nového vodovodu pro Trutnov proběhlo v roce 1917

Secesní dům Maršovské spořitelny byl dokončen v roce 1906, dnes je sídlem obecního úřadu

Očistné centrum navržené Romanem Kouckým získalo za rok 1994 hlavní cenu Grand Prix Obce architektů

POBEJTKY NA SEVERU

Pojmy ekologie, ekologický aktivista jsou společností často vnímány negativně. Lidé si ochranu životního prostředí spojují s extrémisty ležícími před bagry nebo se vázající ke kominům. Mají strach z omezení vlastního pohodlí či rodinného rozpočtu a vážnosti ekologických problémů nepřidávají ani výroky politiků, kteří zpochybňují naše ovlivňování globálního klimatu, i když budou Nizozemci stát po krk ve vodě. O změnu myšlení se snaží obor ekologická výchova a v Horním Maršově se provozuje na špičkové úrovni.

Hana a Jiří Kulichovi přišli do Krkonoš v roce 1990 a čtyři roky vedli ekologickou školu Správy Krkonošského národního parku na Rýchorách. Na konci roku 1994 sestoupili z Rýchor do Horního Maršova a s několika spolupracovníky založili Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory, zkráceně SEVER. Dnes má občanské sdružení i s pobočkami v Hradci Králové a v Litoměřicích patnáct členů a osmnáct zaměstnanců. Za necelých dvanáct let se programů ekologického střediska SEVER v Horním Maršově zúčastnilo přes třicet tisíc hlavně mladých lidí. Ročně přijede na pobytové akce nejméně tisíc klientů. Jsou to studenti vysokých, středních a žáci základních škol, učitelé, specialisté i manažeři v oborech životního prostředí. Poznají část východních Krkonoš a často se mezi účastníky podaří probudit zájem o životní prostředí a chuť ovlivnit jeho stav. Nejčastěji prožijí program uspořádaný do týdne pro udržitelný život. První z osmi bloků se zabývá způsoby komunikace a vytvoření důvěry mezi spolupracujícími lidmi. Druhá kapitola vybízí účastníky k zamyšlení, je-li člověk pánem nebo jenom správcem naší planety. Třetí a čtvrtý díl se koná v přírodě a seznamuje s místními ekosystémy. Studenti zajdou třeba k Lysečinskému potoku, do Obřího dolu nebo na Rýchory, kde určují rostliny a živočichy, studují vztahy mezi nimi a prostředím. Na to navazuje smyslové poznávání prostředí, uvědomování si zvuků, vůní, povrchů a vlastností přírodnin. Starší studenti se dostanou k práci s přírodními materiály. Pátý blok na příkladu Krkonoš pojednává o vývoji krajiny od příchodu prvních osad-

níků až po současnost. Účastníci navštíví nejstarší stavbu v údolí, proberou období dřevařů, seznámí se s budním hospodářstvím i jeho praktickou ukázkou, se začátky turistiky a zimních sportů, s industrializací kolem horských řek. Proberou dopady úplné výměny obyvatel po druhé světové válce, změny životního stylu a pokusí se téma zobecnit na širší oblast. Šestá část představuje globální problémy celé Země a zároveň klade otázky jak zmenšení ozonové vrstvy, úbytek tropických pralesů, zánik druhů, nedostatek vody, lokální války, chudoba a následná migrace ovlivňují život v České republice a opačně jak my ovlivňujeme svou činností svět. Sedmá kapitola se zamýšlí nad trvale udržitelným životem, obnovitelnými a neobnovitelnými zdroji surovin a energie. Vztah ekonomiky a životního prostředí studenti pochopí na příkladu oblíbené hry Fishbanks - limity rybolovu. V posledním dílu ekologického týdne se účastníci také zamyslí nad otázkami, co mohou sami udělat pro zlepšení životního prostředí, proberou příklady od separace odpadů po angažovanost v konkrétním problému okolí jejich domova. I když někdy studenti přijdou s obavami z ekologické demagogie, argumenty podané nenásilnou a navíc zábavnou formou je přesvědčí o smyslu angažovanosti v ochraně prostředí. Menší děti prožijí nenáročný program při dni lesa a stromů, dni zvířat, během dne hor potkají Krakonoše, jindy předou a tkají len podle známé pohádky Krtek a kalhotky.

Středisko SEVER do Horního Maršova úspěšně zve skupiny z Čech i ze Slovenska, často přijíždí současné i budoucí osobnosti ekologické obce. V době úbytku dětí středisko pomáhá s využitím nové maršovské školy, připravuje pro veřejnost vánoční a velikonoční akce, Masopust, Den Země, festival DOTEKY, přednášky, koncerty, dílny. SEVER získal opuštěnou faru a postupně barokní památku opravuje a oživuje. Brzy tu vznikne kvalitní ubytování, krásný sál pro konference a semináře, nové dílny i lepší zázemí pro vlastní chov koz. Hlavně v odborných kruzích mají lidé ze SEVERu velkou prestiž, zvládli akce se stovkami lidí, Královéhradecký kraj si je vybral jako krajského koordinátora ekologické výchovy. Posuzují projekty, pomáhají získávat prostředky z fondů Evropské unie a nadací. V roce 2005 převzali Hana a Jiří Kulichovi Cenu Josefa Vavrouška udělovanou společně nadacími Partnerství a Charta 77. Navíc v závěru roku Jiří dostal Cenu ministra životního prostředí. Blahopřejeme!

Středisko SEVER do Horního Maršova úspěšně zve skupiny z Čech i ze Slovenska, často přijíždí současné i budoucí osobnosti ekologické obce. V době úbytku dětí středisko pomáhá s využitím nové maršovské školy, připravuje pro veřejnost vánoční a velikonoční akce, Masopust, Den Země, festival DOTEKY, přednášky, koncerty, dílny. SEVER získal opuštěnou faru a postupně barokní památku opravuje a oživuje. Brzy tu vznikne kvalitní ubytování, krásný sál pro konference a semináře, nové dílny i lepší zázemí pro vlastní chov koz. Hlavně v odborných kruzích mají lidé ze SEVERu velkou prestiž, zvládli akce se stovkami lidí, Královéhradecký kraj si je vybral jako krajského koordinátora ekologické výchovy. Posuzují projekty, pomáhají získávat prostředky z fondů Evropské unie a nadací. V roce 2005 převzali Hana a Jiří Kulichovi Cenu Josefa Vavrouška udělovanou společně nadacími Partnerství a Charta 77. Navíc v závěru roku Jiří dostal Cenu ministra životního prostředí. Blahopřejeme!

Hudebně-divadelní festival DOTEKY pořádaný v sobotu 17. června na farské zahradě v Horním Maršově. Vystoupí kapely: Jablkoň, Pepa Lábus a spol., Ty syčáci, Cémur Šámbr, PH 5,5, Jagabab a další. Na programu je divadlo: VOSTO5 a Černí Šviháci. Součástí festivalu bude výstava výtvarných prací, herní koutek, občerstvení, infostánky a prodejní stánky.

Středisko SEVER, Horní Maršov 89, PSČ 542 26, tel. a fax: 499 874 280, tel.: 499 874 326, domluvíte se i německy a anglicky, e-mail: sever@ecn.cz, <http://www.sever.ecn.cz>.

VÝPRAVA NA AICHELBURG

V loňském roce si vypůjčilo klíče od romantického hrádku Aichelburg téměř tři tisíce návštěvníků. Odhadujeme, že stejný počet kolem jenom prošel. Přesto si místo uchovává nádech tajemnosti a celý prudký severovýchodní svah Světlé hory zůstal i po vyznačení vycházkové trasy Aichelburg jednou z neklidnějších oblastí východních Krkonoš. Kdo zná život a zásluhy hraběte Bertholda Aichelburga pochopí, proč mu po předčasné smrti v roce 1861 vděční podřízení postavili památník v podobě lesního hrádku na skalnatém výběžku vysoko nad tehdy pustým údolím řeky Úpy. Při výpravě na vycházkovou trasu mezi Horním Maršovem a Pecí pod Sněžkou se na jednotlivých zastávkách dozvíte, jak se hrabě zasadil o rozvoj chudého kraje pod Sněžkou, že byl skvělý muzikant a skladatel, romantik i lidumil. V hradní síni uvidíte jeho bustu, kterou sem po více než sto letech vrátili přátelé Veselého výletu v roce 1999. Do nového podstavce byla stejně jako při otevření hrádku 9. září 1863 vsazena původní kamenná deska se zlatým nápisem připomínajícím Bertholda z a na Aichelburgu. Pátrání po původním „dubovém hradu“ Aichelburgu, z kterého rodina hraběte pocházela a na kterém byla usazena, ukázalo zajímavé souvislosti s nejstarší krkonošskou historií. Aichelburgové se do východních Krkonoš dostali až v roce 1821 sňatkem Alfonse Gabriela A. s Josefínou, dcerou majitele maršovského panství Jana Schaffgotsche. Berthold byl jejich nejstarším synem z celkem 14 dětí. Jeho syn Alfons kvůli finanční tísní panství na konci roku 1882 prodal hraběnce Aloisii Czernin-Morzinové z Vrchlabí a tím ukončil úspěšné šedesátileté působení rodu v našem kraji. Z popudu váženého přítele Veselého výletu hraběte Vladimíra Aichelburga z Vidně jsme se vydali na aichelburgskou výpravu do Korutan. V hlubokém, ledovcem vytvářeném údolí řeky Gail obklopeném dvoutisícovými alpskými vrcholy jsme nedaleko rakousko - italsko - slovinského trojmezí našli vesničku Svatý Stefan. Už při první obhlídce jsme na hřbitově i v kostele našli řadu náhrobků Aichelburgů se známým erbem s mouřenínem držícím dubovou ratolest. Popis cesty od pana Vladimíra nás dovedl na místo zarostlé hustým lesem. Kamenný sloup s erbem potvrdil, že stojíme na ruinách pravého hradu Aichelburgu. Brzy jsme našli zachované zdi západního opevnění a hlavní věže i hradní příkop, přes který kdysi vedl dřevěný most. Nejstarší zmínka o strážní věži pocházela prý už z roku 1248, dnes doložená je z 11. června 1307. Původní rod usedlý na Aichelburgu vymřel, ale bohatý měšťan z Grazu Cristoff Viertaller finančně podporoval válečné výdaje císaře Maxmiliána a když se oženil s dvorní dámou císařovi manželky, získal 3. září 1500 panství Aichelburg a o půl roku později i šlechtický titul. A protože jeho potomci hrad vlastní dodnes, mohou užívat titul z a na Aichelburgu. Původní hrad byl po požáru v roce 1516 ještě obnoven, ale když znovu lehl popelem v roce 1691, zůstal ruinou. Tehdy už Aichelburgové bydleli na nedalekém záměčku Bodenhof, jako i dnes.

Jen padesát kilometrů od Aichelburgu se za hřebem Gailských Alp v údolí řeky Dravy 5. srpna 1497 narodil kolonizátor Krkonoš Christoph Gendorf. Získal důvěru císaře Maxmiliána i jeho nástupce českého krále a později císaře Ferdinanda I. nejen jako hornický specialista, ale i podporou jejich habsburské politiky a války proti Turkům v roce 1541. V té době padl jeho soused Adam Aichelburg. Gendorf už v roce 1520 přesídlil do Čech a stal se mincmistrem v Jáchymově a později dokonce nejvyšším báňským hejtmánem českého království. Koupil panství ve středních Krkonoších, kde v roce 1533 založil město Vrchlabí. Trutnov i s Maršovem a Žacléřem dostal od královské komory do výhodného nájmu. Zavedl těžbu rud a hlavně nalákal z různých míst Alp dřevaře a specialisty na plavení královského dřeva z Krkonoš pro stříbrné doly v Kutné Hoře. Tak zásadně přispěl k osídlení středních a východních Krkonoš alpskými osadníky. Aby si uchoval vliv v jáchymovské mincovně, jmenoval mincmistrem v roce 1533 souseda z Korutan Friedricha

Aichelburga. Ten tu razil stříbrné tolary s vlastní značkou, ale jak známe i ze současnosti, klientelismus není nejlepší cestou dobrého hospodaření. Mladý Aichelburg přispěl k tunelování mincovny a po krátkém čase se musel vrátit do Korutan. Českou šlechtou se Aichelburgové stali až za mnohem příznivějších okolností přičiněním Alfonse, když se oženil s Josefínou Schaffgotschovou, jak už víme.

Kámen sebraný z rozpadlé hradní věže hradu Aichelburg v Korutaně bude brzy osazen na čestném místě v lesním hrádku v Temném Dole. Kameníkem vytesaný letopočet 1432 připomene nejstarší dochované užití jména Aichelburg. Taký nám připomene více než pětset let společné historie se zdánlivě vzdáleným krajem v Alpách.

Mědirytinu hradu Aichelburg i s rodovým erbem zhotovil krátce před jeho zánikem v roce 1691 Johann Weichard, na linorytu Standy Špeldy je současný lesní hrádek Aichelburg se znakem stejnojmenné Hradní společnosti.

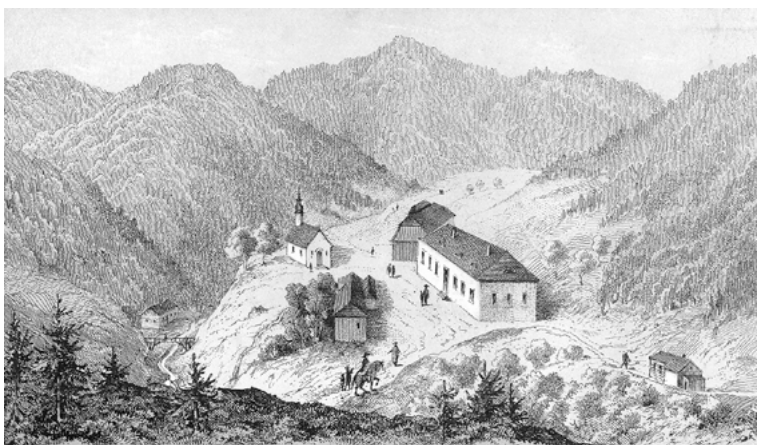

MILÉNIUM S OTAZNÍKY

Stalo se to prý 6. května 1006. Před rytíře Albrechta z Trautenberka, dlícího v té době na žacléřském hradě, předstupovali zbrojnoši, vyslaní na průzkum do okolních hvozdů, aby mu vyprávěli své zážitky. Jeden z nich, řečený Jonch Hockowa se pochlubil: „Našel jsem v lesích na míli od vysoké černé hory teplý pramen, jehož blahodárné účinky jsem na vlastním těle vyzkoušel. Abych k němu cestu opět nalezl, vysekal jsem do kůry stromů mnoho značek.“ Dobře naladěný pan Albrecht odvětil: „Protože se jmenuješ Jan a podle kalendáře je dnes rovněž sv. Jana, nechť pramen navždy nese tvé jméno.“ Od té doby se pramen nazývá Janův – tehdy Johannesbrunn.

Tak nějak popsal báji o objevu termálního pramene trutnovský kronikář, malíř a kartograf Simon Hüttel žijící v 16. století, který byl jistý čas i purkmistrem města Trutnova. Událost se ale historicky doložit nedá. Vskazuje ji v poměrně věrohodné kronice Trutnova, ve které Hüttel pečlivě zaznamenal děje od roku 1484 do roku 1601 marně hledali. Přesto se na ni odvolává většina pozdějších autorů. Rovněž Hüttelovi připisovaná „Vesnická kronika“ je snůškou bájí a lidových vyprávění, pověstí místních i přejatých nebo výplodů autorovy vlastní bujné fantazie. Pojednává o pradávce minulosti Trutnovska, zvláště o založení města Trutnova a okolních vesnic. Ale kdo ví jak to bylo, když je známá jen z mnoha více či méně zdařilých opisů. Z nich ten nejstarší dochovaný je už z roku 1654. Autor se v ní více než Kosmasem nechal inspirovat „lížkronikářem“ Václavem Hájkem z Libočan, které oba nepochybně znal. Mnohé reálie své doby, snad pro zdání větší starobylosti, ale i s dobrým úmyslem posouval až na samý práh tisíciletí. Zabydlil je fiktivními osobami, z nichž tou nejznámější je už zmíněný Albrecht z Trautenberka. Podle místní německé mytologie, to byl přemožitel draka a zakladatel Trutnova, který měl na příkaz knížete Oldřicha vyčistit kraj od loupeživých band a osídlit jej svými lidmi. V umělé českém bájesloví z doby obrozené přebírá jeho roli vítěze nad obávanou nestvůrou osamělý rytíř Trut.

Libivou a starobylou pověst o objevu léčivých pramenů má většina lázeňských míst ve světě. Tato je však nejstarší svého druhu u nás a datum jednou zapsané je jistě dobrým důvodem k oslavě. Zvláště, když se letos tak pěkně zakulatilo. Že vřídlo nejspíš objevili hledači rud, snad dokonce už v onom 11. století, je docela jiná, bohužel také dosud historicky nedoložená kapitola. Starý hamr, stojící u pramene, poprvé věrohodně zmiňovaný v souvislosti se zhojbným požárem v roce 1485, tuto domněnku podporuje. Dávno před tím, 8. července 1451 posvětil papežský legát Aeneas Silvius Piccolomini léčivou vodu vyvěrající na pozemcích vlčických pánů Zilvářů, v níž se i vykoupal. Asi to byl silný zážitek, když si jej pozdější papež Pius II. poznamenal do svého cestovního deníku. Zilvářové vřídlo provizorně zastřešili a již v první polovině 16. století zde postavili kapličku sv. Jana. O něco později i krčmu pro stále hojnější návštěvníky. Početná procesí přicházející za hojivými účinky zázračné vody ze Slezska i z Čech, šířila pověst svatojanských pramenů daleko do vnitrozemí. Opravdovým zakladatelem lázní s pravidelným provozem se stal Jan Adolf ze Schwarzenbergu. Vlčické panství i se Svatojanskou teplicí zabrané po Bílé hoře Adamu Zilvářovi, koupil od hraběnky Braunerové v roce 1675. V krátké době nechal postavit několik lázeňských budov a opravit starý mlýn na místě vyhořelého hamru. Pověřil také moravského zemského fyzika Ignáce Hetmayera k sepsání učeného pojednání – první tištěné publikace o Janských Lázních. Vyšla v roce 1680 a vedle chemického rozboru minerálních vod přinesla i onu dávno pověst, která se pak zapsala do širšího povědomí. I další Schwarzenbergové o lázně pečovali. V roce 1685 stálo kolem pramene s kapličkou vedle hlavní lázeňské budovy, hospody a mlýna už 22 nových domů. Lázeňská léčba, využívající v hojné míře klimatických podmínek, spočívala v podávání koupeli přímo v prameni nebo v dřevěných kádích, vyhřívaných rozžhavenými kameny s obsahem železné rudy. Běžné byly i pitné kúry. Široká škála léčených onemocnění se po staletí příliš neměnila. Převratnou změnu přinesla až moderní analýza pramenů v roce 1934. Profesor Oskar Baudisch z USA objevil účinky shodné s vodou ve Warm Springs ve státě Georgia, kde

Na grafice z roku 1676 je vpředu vlevo mlýn, vpravo hostinec, vzadu kaple a malý lázeňský dům s Janovým pramenem.

se v té době léčil americký prezident Franklin Delano Roosevelt. Na základě jeho doporučení zde byla v roce 1935, jako první v Evropě, zavedena MUDr. Viktorem Sellnerem ze Svobody nad Úpou léčba následků dětské obrny. To už veškerá lázeňská zařízení spravovala akciová společnost Janské Lázně, ustavená po první světové válce. Po té druhé převzal veškerý její majetek stát, v jehož správě jsou lázně dosud.

Datum údajného objevení pramenů 6. května v sobě skrývá ještě jednu hádanku. Podle církevního kalendáře se ten den až do roku 1960 opravdu slavil svátek sv. Jana v oleji, apoštola, evangelisty a mučedníka. Jenže o jeho mučednictví vznikly pochyby a v uvedeném roce byl svátek úředně zrušen. Přesto jsou janskolázeňské svatostánky od první skromné kapličky až po současný katolický kostel, zasvěceny sv. Janu Křtiteli. Jeho narození se ale slaví 24. června. Zaplašme čertovské našeptávání, že Jan Křtitel je zároveň patronem hostinců a nejen misionářů, na něž si donátoři původní kapličky na daleké výspě v horách asi vzpomněli nejdříve. I když nejspíš za všechno může přece jen ta obyčejná, tryskající, životodárná voda.

Kdo chce, najde pověst zakódovanou nejnověji i do znaku města, slavnostně uděleného Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR 5. prosince 2005. V červeno-stříbrné vpravo polceném štítě jsou v heraldické zkratce umístěny srozumitelné symboly, vystihující jméno, polohu i poslání jednoho z legislativně nejmladších krkonošských měst. Bambusová hůl ukončená křížem, hlavní atribut sv. Jana Křtitele, je narážkou na část názvu města. Doplňuje ho stříbrné vřídlo, obecně označující lázně a silueta modrého vrchu v němž pozná Černou horu snad i člověk bez fantazie. Město tak po letitých tahanicích získalo vedle praporu i zdařilý a výmluvný heraldický symbol, který vedle historických znaků sousedů ze Svobody nad Úpou nebo Černého Dolu zdaleka nepůsobí méněcenně.

STARÉ DOKUMENTY VYPOVÍDAJÍ

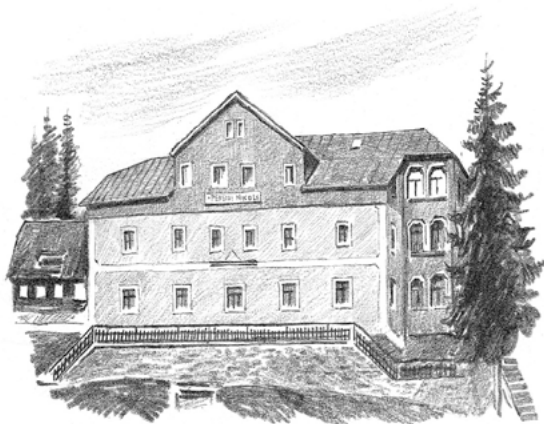
Při tradičním květnovém zahájení lázeňské sezóny, spojené letos s oslavami tisíciletí od objevení pramene, ho 20. května znovu posvětil královéhradecký biskup Msgr. Dominik Duka. Výročí připomíná pamětní pohlednice. K významné příležitosti vznikly dvě zajímavé výstavy, které můžete vidět až do září. Proměny architektury a dobový vkus zachycuje výstava historických pohlednic a sběratelských kuriozit Janských Lázní ze sbírky Jana Hainiše a jeho přátel. Místní starousedlík shromáždil nespočet zajímavých památek z minulosti lázeňského střediska i krkonošského lyžování, jehož byl léta aktivním účastníkem. Základem výstavy je více než 220 dobových pohlednic různých typů a stářích. Nejstarší byla poslána v roce 1890, nádherná je kolekce více než třiceti litografií, zaujmou koláže, poštovní kuriozity i dokumentačně cenné fotopohlednice jednotlivých míst Janských Lázní a dříve samostatné obce Černá Hora. Zachycují bohatý lázeňský život, dávno zaniklé nebo přestavěné restaurace a domy, kolonádu na pohlednici vydané ještě před její dostavbou v roce 1904, romantické partie Klauzového dolu a Černé hory, či provoz staré kabinové lanovky, dále lyžařské mistrovství světa v roce 1925, skokanský můstek nebo první saňový výtah. Expozici doplňují historické tiskoviny, vstupenky na lázeňské kúry, suvenýry lahodící oku zasvěceného sběratele, lázeňského pamětníka i vnímavého laika. Výstava je v lázeňské Kolonádě volně přístupná denně během provozu zdejší kavárny.

FOTOGRAFICKÝ DENÍK BOHDANA HOLOMIČKA

Unikátní kronikou dění v Janských Lázních posledních desetiletí jsou fotografie Bohdana Holomička. Za 35 let pobytu ve městě nasnímal tisíce záběrů. Autorovi se podařilo umístit na panely jen malý zlomek - 268 fotografií. Retrospektivní kolekci představuje v předšálí kina Vlast. Bohdan ji slíbil průběžně obměňovat. Další snímky jsou ve stále přístupném vestibulu obchodní akademie. Je milé pozorovat, jak lidé reagují, jak se poznávají: „Tady to jsem já jako miminko! Jo, tenkrát Jarda překlátil nákladák. Podívej Šedej Vlč, chudák. Jak se jmenovala ta pošťačka?“ Ovšem i pro zcela nezasevěného návštěvníka výstavy je výběr zajímavý. Jsou tu skupiny fotbalistů, svazu žen, pionýrů, chlapců z kotelny, zastupitelů, pacientů, sousedů s pečeným prasetem. Některé rodiny si tu mohou sestavit celé album. Nevadí, že nevíte které svatby jsou už dávno rozvedené a kteří milenci nejsou spolu. Málomocný fotograf zachytil v přirozeném prostředí a partách tolik dětí. Bohdan zaznamenal i historické události, kdy bagr bourá staré lázeňské kino na náměstí, začíná výstavba dětské léčebny Vesna, hoří hospoda Kavkaz, místní patriot Standa Šedivý hází do urny volební lístek při prvních svobodných volbách, Olga Havlová klepe na základní kámen nové obchodní akademie a hned na vedlejším snímku přestřihává pásku při otevření této školy. Jinou sérii si sestavíte z různých prostředí – na poště, v úřadě, v trafice, ve starém obchodě, v zelenině, v kiosku a určitě ve všech zdejších hospodách. Stěžejní jsou portréty. Výstižná je fotografie hrdého tatínka se synem, jak ukazuje právě obdrženou fotografii, na které je stejně starý jako jeho syn nyní. A věřte, většina ze zachycených lidí a lidiček od B.H. už dříve svou fotografii dostala. Neznáme jiné místo v České republice, které by mělo takovou kolekci snímků a navíc od jednoho z nejuznávanějších současných fotografů. Autor nyní bilancuje svou tvorbu a podle názoru nejen redakce Veselého výletu má město jedinečnou možnost koupit velkou fotografickou kroniku Janských Lázní, jakou si sebebohatší sběratel nemůže objednat, protože fotograf Bohdan Holomiček všechny zachycené okamžiky musel prožít. Z fotografií poznáte, že je prožil rád.

-anti, pk-

Pension Nikola

V samém centru Pece pod Sněžkou, u hlavní ulice vedoucí k lyžařskému areálu, najdete rodinný pension Nikola. Základem kvalitní služby je ubytování ve větším apartmá a ve 12 pokojích vybavených WC, sprchou, televizorem, ledničkou a malým trezorem. Hosté mohou posedět v prostorné stylové jídelně rozšířené o malý bar. Zdejší kuchyně je výhradně česká a denně dostanete mimo jiné i pečené české moučníky. V pensionu Nikola si můžete objednat ubytování se snídaní, v zimě i s polopenzí. V zimě si před domem nazujete lyže, sjedete k příbližovacímu vleku a za deset minut dojedete k nejlepším vlekům a sjezdovkám v Peci. Zpět sjedete na lyžích až k pensionu. V okolí pensionu jsou půjčovny lyží. Po túře i lyžování potěší prohřátí v sauně a soláriu nebo si zahrát stolní tenis. Před domem je vlastní parkoviště s dostatečnou kapacitou po celý rok.

Pension Nikola v Peci pod Sněžkou, PSČ 542 21, majitel Alena Novotná, tel. 499 736 151, fax 499 736 251, e-mail: nikola-pec@volny.cz, www.nikolapec.cz, domluvíte se i německy.

Pension Veronika

Nový pension Veronika najdete uprostřed Pece pod Sněžkou v dolní části Velké Pláně na křižovatce cest k Malé Pláni a lyžařským vlekům, hotelu Horizont a k hlavní ulici. Moderní dům nabízí ubytování s příslušenstvím (17 lůžek) ve dvou, tři a čtyřlůžkových pokojích. Všechny pokoje mají satelitní televizi. Z prosklené půlkruhové restaurace s venkovní terasou je nádherný výhled na město, kopce a lyžařské terény. Mezi speciality restaurace patří česká jídla jako domácí ovocné knedlíky. Odpolední a večerní hosté sem chodí na lehká jídla, zmrzlinové poháry, točené pivo Plzeň. Ubytování mají zajištěnou snídaní a slevu v restauraci. Z pensionu Veronika jsou snadno dostupné všechny sportovní i společenské aktivity ve městě. Přímo u domu je 400 metrový lyžařský vlek se cvičnou loukou. Celoročně je v provozu ve 200 metrů vzdáleném hotelu Horizont sportovní centrum s krytým bazénem, whirlpoolem, saunou, soláriem, squashem, ricochetem, fitnessem, kuželnicem a dalšími aktivitami. Snadno dostupné jsou i dva letní antukové tenisové kurty, lyžařské školy a půjčovny lyžařského vybavení. Půjčovnu horských kol najdete přímo v domě. Celoroční parkování je na vlastním parkovišti u objektu.

Pension Veronika, Pec pod Sněžkou čp. 309, PSČ 542 21, provozuje Věra Zadinová, tel.: 499 736 135, fax: 499 736 134, tel. 608 281 321, e-mail: veronika.pec@centrum.cz, www.veronikapec.wz.cz. Domluvíte se i německy a anglicky.

Hotel Krokus

Hotel Krokus v centru Pece pod Sněžkou nabízí ubytování se snídaní nebo polopenzí v luxusně zařízených 15 dvoulůžkových pokojích a dvou junior suites. Některé pokoje je možné rozšířit o přistýlku, jeden pokoj je zařízen pro imobilní hosty. Ve všech pokojích naleznete televizor se satelitním příjmem, sociální zařízení je samozřejmostí. Hotel Krokus je jako jeden z mála v regionu členem Asociace hotelů a restaurací ČR, což zajišťuje hostům neustálou garanci kvality a jakosti poskytovaných služeb. Má vlastní parkoviště a parkovné je v ceně pobytu. Pro malé hosty je připraven dětský koutek. Restaurace s širokým výběrem jídel a kavárna s vlastními cukrářskými výrobky je otevřena denně od 9 do 22 hodin. V letním období se restaurace rozšiřuje o posezení na terase. Pro výběr letního programu je v recepci připraven přehled zajímavých míst v širokém okolí. V zimě se do lyžařského areálu svezete hotelovým skibusem nebo vyjedete příbližovacím vlekem. Zpět sjedete na lyžích až téměř k hotelu. Rezervaci ubytování si zřídíte prostřednictvím elektronické pošty, faxem nebo telefonicky v hotelové recepci denně od 9 do 21 hodin. Usměvavý Krokus-team vám je vždy k dispozici!

Hotel Krokus *, pošta Pec pod Sněžkou čp. 189, PSČ 542 21, majitel ing. Miloslav Kopecký, tel.: 499 896 961, fax: 499 896 962, e-mail: hotel.krokus@iol.cz, www.hotelkrokus.com, Domluvíte se německy i anglicky.**

Vybrané a doporučené služby vycházejí z názoru redakce Veselý výlet na vývoj zdejší turistiky. Naše kritéria pro jejich výběr a hodnocení provozovatelů jsou především serióznost a stálá kvalita služby, stav objektu a jeho soulad s horskou krajinou, určitá výjimečnost v území. Jsme si vědomi, že výběrem služeb přebíráme i odpovědnost za jejich kvalitu a že ta je i známkou kvality našich novin. Proto se setkáváte v tomto vydání Veselého výletu s osvědčenými službami z předchozích vydání. Veselý výlet jsme mohli vydat především zásluhou zdejších měst a obcí a za podpory právě těch podnikatelů, kteří doporučované služby provozují. Těšíme se na vaši spokojenost a zároveň vás chceme požádat o naši podporu. Až je navštívíte, zmiňte se, že jste se o nich dověděli právě v našich novinách. Děkujeme.

Redakce

Určitě se vydáte na Sněžku. Z české strany na vrchol vedou tři cesty s řadou dalších variant. Sedačková lanovka jezdí denně od osmi do osmnácti hodin. V prázdninových měsících se nestává často, aby horní úsek mezi Růžovou horou a vrcholem byl kvůli silnému větru mimo provoz. V takových dnech hlavně skupiny seniorů nebo děti jedou vyhlídkovým vláčkem (tel. 607 930 155) přes Vysoký Svah nebo Zahrádky na Lučiny, odkud je hezký pohled na Sněžku a Studniční horu. Během letošního léta na Sněžce postavíme na místě zbořené České boudy novou stavbu. Je mnohem skromnější než stará bouda, ale architektonicky a věříme i kvalitou služeb nová Česká poštovna bude lepší. Dřevěný dům naučíme otvírat a zavírat plášť z modřínových žaluzií podle okamžitých povětrnostních podmínek. Po točitém schodišti vystoupáte na rovnou střechu s nádhernou kruhovou vyhlídkou. Stavbu podle návrhu architektů Martina Rajniše a Patrika Hoffmana pro majitele České poštovny realizuje tým okolo Veselého výletu, o průběhu vás budeme informovat. Tradiční pouť na Sněžku při svátku sv. Vavřince 10. srpna je letos rozšířená o doprovodný program přímo na vrcholu.

Historický důl Kovárna v Obřím dole je pro turisty otevřen od 1. července do 27. srpna. Vždy od čtvrtka do neděle se můžete podívat do podzemí pod Sněžkou vykutaneho při těžbě železa, arzeny a mědi mnoha generacemi horníků od 16. do 20. století. Prohlídka s průvodcem České speleologické společnosti Albeře trvá hodinu a půl, počítejte s teplotou okolo 7°C, místy s nízkým profilem štol, příkrými schodišti a pohledem do hloubky. Podmínkou vstupu je pevná obuv a věk nad 12 let.

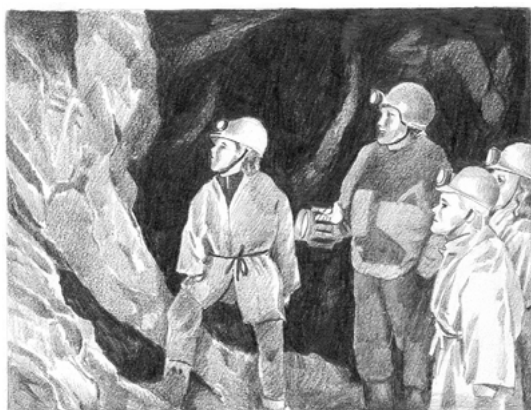
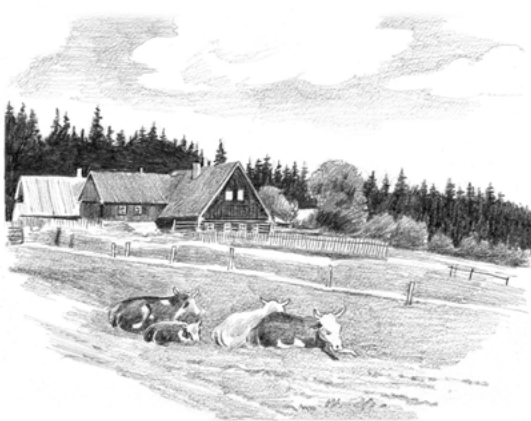
Rezervace s prodejem vstupenek je pouze v Městském informačním centru Veselý výlet v Peci pod Sněžkou, jednejte s předstihem, hlavně v srpnu bývá plno. První maximálně desetičlenná skupina začíná v deset hodin, další v 11.30, 13.00, 14.30 a poslední v 16 hodin. Od informačního centra ke Kovárně půjdete asi hodinu a půl.

Dvě lanovky přepravují kromě turistů také cyklisty, kterým pomáhají překonat první velký výškový rozdíl. Čtyřsedačkovou se od 1. července dostanete z Pece na Hnědý Vrch a pěšky dál přes Liščí horu na hlavní krkonošský hřeben. Tato oblast je pro cyklisty uzavřená, na horském kole sjedete do oblasti Černé a Světlé hory nebo se vydáte přes Tetřeví boudy směrem na Špindlerův Mlýn a střední Krkonoše. Lanovka jezdí do 30. září denně v každou celou hodinu od 9.00 do 16.00, v říjnu jen v pátek, sobotu a v neděli (více na www.skipec.com). Na Portášky ve Velké Úpě vyjedete třísedačkovou lanovkou po celou letní sezónu až do konce října denně v každých třicet minut od 8 do 18 hodin. Lanovka nemá zvláštní zařízení na kola, ta si sami během jízdy musíte přidržet (více na www.skiport.cz).

Pět vycházkových tras vás zavede i na málo známá místa. Podle směrovek se z Pece i z Velké Úpy vydejte k lesnímu hrádku Aichelburg, klíč od romantické stavby si vypůjčíte v obou informacích Veselého výletu. Cestou zavítejte na horskou farmu rodiny Davida Sosny na Valšovkách. Jen kousek od centra města zajdete do Zeleného dolu, kde je příjemně i v největším parnu. Podél potoka dojdete na Jelení louky s oblíbeným horským hostincem. Přes známé sjezdovky i malý ledovcový kar vede trasa Vlčí jáma, u kapličky na Hnědém Vrchu se miji s nejnovější vycházkou Okolo Pece. Přes Vysoký Svah a Lučiny vyjdete na Černou horu. Trasa končí a v opačném směru začíná u zdejší rozhledny Panorama. Cestou se odbočkami podívejte k Černohorskému rašeliništi a Švédským valům.

Jednodenním výletem mimo Pec pod Sněžkou si zpříjemníte pobyt nejen při zhoršeném počasí. K dobrým službám patří vedle pohodlné dopravy mikrobuse a autobusy i celodenní péče průvodce. Nejčastěji hosté zajišťují do Prahy, Adršpašských skal, k vikingskému kostelu Wang na polské straně Krkonoše, do sklárny s pivovarem v Harrachově či ZOO Safari ve Dvoře Králové a hospitálu Kuks. Městské informační centrum Veselý výlet zajišťuje rezervace a dohodne vám i individuální program.

www.pecpodsnezkou.cz

Friedrich Pohl se zapsal do historie turismu hned na dvou místech v našem kraji. Někdy kolem roku 1865 si od barona Nádherného pronajal panský hostinec Skalní město u vstupu do labyrintu Adršpašských skal. Věděl, že návštěvnost hostince zvýší neobvyklé zážitky hostů. Nechal upravit jezírko uprostřed skalního města a zavedl dodnes velmi oblíbené projížďky na lodičkách. Významný počín Friedricha Pohla skromně připomínají vytesané iniciály FP ve skále u přístaviště. Úspěšný hoteliér brzy získal dostatečný kapitál pro založení vlastního podniku. Hosté již tehdy často spojovali návštěvu romantických skal s výstupem na nejvyšší horu severně od Alp, na Sněžku. Přestože návštěvnost Krkonoš ještě nebyla nijak vysoká, koupil v roce 1875 od Friedricha Sommera obě vrcholové boudy. Následné sedmdesátileté působení rodiny Pohlů na Sněžce přineslo jedny z nejlepších služeb v historii Krkonoš.

Domy na Sněžce byly v roce 1875 jen několik málo let po výstavbě v dobrém stavu. Větší Pruskou boudu na německé straně postavil Sommer v létě 1862, když před tím dvakrát na stejném místě stavení zničil požár. Česká bouda vznikla o šest let později přičiněním Hermanna Blaschke z Malé Úpy, který ji po dvou letech prodal Friedrichu Sommerovi. Hned po nastěhování se Friedrich Pohl zaměřil na vylepšení služeb, předsevzal si přeměnit obyčejné horské boudy na kvalitní hotely. Tehdejší solventní klientela přicházela na Sněžku v doprovodu horských vůdců především ze severní, tehdy německé strany Krkonoš. Dámy se nechávaly vyvést na koni, opatrnější zvolily nosítka nesená dvěma nosiči. Vybrané společnosti odpovídala i nabídka jídel a nápojů, která si nezadala s předními restauracemi v Drážďanech, Berlíně či Praze.

Po smrti Friedricha v roce 1886 převzal živnost na Sněžce syn Emil Pohl a zažil tu zlatou éru turistiky v Krkonoších. Od konce 19. století si do hor přicházelo odpočinout stále více lidí, turistika se přibližovala dnešnímu pojetí. Krkonošský spolek postavil na obou stranách hor pohodlné cesty, postupně zmizeli vůdci i nosiči sedátek, přicházeli návštěvníci ze všech společenských vrstev. Na Sněžce obsloužili všechny, sortiment jídel a nápojů se rozšířil i pro šetrné výletníky. Důraz na kvalitu zůstal, ať šlo o chleba s obyčejným horským sýrem nebo o vybrané menu. Podle jídelního lístku z roku 1905 jste si v Pruské boudě mohli objednat třeba polévku z hrdliček, v těstě zapékaného candáta, telecí hřbet nebo specialitu zvanou sněhové koule ve vinné omáčce. Samozřejmě byly čerstvé cukrovinky a koláče. Podle nalezených porcelánových zátek se podávalo lahvé pivo z Maršova, Trutnova, Rudniku a na slezské straně z Jelení Hory a Kowar. Hlavně se čepovalo sudové pivo z pivovarů na české straně hor. O verandu rozšířená Česká bouda byla známá klasickou českou kuchyní včetně vepřové se zelím a knedlíkem. Vždy nejméně dva čunici vyrůstali z kuchyňských zbytků přímo na vrcholu Sněžky v chlívků u České boudy. Emil Pohl stejně jako později jeho syn Heinrich si nechávali připravovat vlastní kávu. Do továrny pravidelně posílali vzorky vody, kde podle její tvrdosti upravovali způsob pražení. Přesto podle pamětníků bývala lepší káva v České boudě. Františka Sagassarová vzpomíná, jak tu každé letní ráno připravovala nejméně sto dvacet hrnků kafe pro hosty, kteří přicházeli na východ slunce. Kvalitní vína Emil Pohl pro hotely na Sněžce kupoval ve známých sklepích v okolí Vídně. Bílá pocházela nejčastěji z vinic u Gumpoldskirchenu a Klosterneuburgu, červená od lázní Vöslau. Nabídku doplňovala sladká i drsnější červená vína z Maďarska. Bývalo tu i několik druhů minerální vody v originálních skleněných lahvích. Pro rychlé občerstvení a jako pamlssek se dětem kolem roku 1890 prodávala vlastní vanilková čokoláda od Emila Pohla ze Sněžky, již tehdy balená v papírovém obalu s kvalitním

litografickým tiskem obrázku vrcholových bud s kapličkou. O úrovni stolování vypovídá zajímavý dokument z našeho archivu. V roce 1925 Heinrich Pohl zaplatil přes deset tisíc korun za téměř sedm kilogramů „pravých stříbrných příborů s gravírovaným monogramem v dřevěné kazetě“. Zboží pro hotel na Sněžce dodala trutnovská firma Synové W. Pohla, ti přitom nebyli příbuzní.

Během sedmdesáti let postupně Friedrich, Emil a Heinrich Pohlové bydleli každou letní sezónu v jednom pokoji na Pruské boudě a osobně řídili provoz. Oba hotely bývaly otevřené od poloviny května do konce září, zimní provoz zajišťovala pouze Česká bouda. Tam pracovali lidé z české strany hor, na Pruské boudě lidé ze Slezska. Personál se během let měnil jen pomalu, hlavně kuchaři a číšníci zůstávali po mnoho sezón. Číšníci nedostávali žádný plat, každý měl na klopě číslo a obsluhoval svých šest stolů a o spropitné se dělil i s pomocným personálem. Přesto bylo místo u Pohlů na Sněžce výhodným zaměstnáním. Podle nepsaného pravidla všichni dostávali zdarma také tři jídla denně. Dvakrát do roka si zaměstnanci uspořádali v Pruské boudě vlastní ples, při prvním měli vše zdarma, při druhém platili jenom za pití. Celý provoz byl závislý na dvou partách nosičů. Ti ze Slezska nosili hlavně topení a stavební materiál od Obří boudy, nosiči z Velké Úpy vynášeli šest dní v týdnu po celou letní sezónu jídlo a pivo v sudech. Jediným zaměstnancem, který pracoval pro všechny tři generace Pohlů byl nosič Johann Hofer. S vynáškami začal už v roce 1883 a skončil přesně po padesáti letech v roce 1933, jen rok před svou smrtí. Pohlové mu dokonce vydali pamětní pohlednici.

Přestože v obou vrcholových boudách bývalo sto lůžek v hotelových pokojích, především kvůli pozorování východu slunce se tu v plné sezóně vyspalo až třista hostů. Většina z nich spala nepohodlně na lavicích či matracích v obou restauracích. Je zajímavé, že v roce 1910 se v Pruské boudě za lůžko platily 2 říšské marky, ale v pokojích s výhledem na východ dvě a půl.

Emil Pohl zemřel 15. dubna 1921 teprve čtyřiapadesátiletý a jeho syn Heinrich vedl provoz hned příští letní sezónu. Přestože měl od dětství kvůli poškozené kyčli drobný problém s chůzí, strávil většinu života na vrcholu Sněžky. Turistika se pomalu vzpamatovávala z válečného útlumu, předtím byla Pruská bouda v letech 1916 až 1920 dokonce uzavřená. Hlavním důvodem nebyl nedostatek hostů, ale odchod personálu a hlavně nosičů do války, stejně jako o čtvrt století později. Při přechodu z rakouské monarchie na Československou republiku se zprvu zdálo, že změna nebude mít na chod jedné živnosti ve dvou státech vliv. Pohlové si již dávno zvolili za svou domovskou

Friedrich a Emil Pohlové

obec Karpacz na slezské straně hor a zatím s tím neměli problém. Po vyhlášení pozemkové reformy v roce 1927 úřady nejprve zpochybnilly smlouvu o právu čerpat vodu z Obřího dolu. Hrabě Rudolf Czernin-Morzin vybudoval v roce 1912 důmyslný vodovod, který z Rudné rokle pumpoval pomocí peltonova čerpadla vodu do České boudy. Pohlové měli celé zařízení v nájmu, než jej v roce 1920 koupili. Pozemková reforma znárodnila Czerninům oblast Sněžky a Heinrich Pohl se deset let s úřady přetahoval o vodovod, za který jeho otec zaplatil sto třicet tisíc korun. Dokonce se v říjnu 1929 Heinrich vypravil do Prahy za ministrem obchodu Novákem, aby přímo z jeho úst slyšel, jakou váhu má šuškaná mezi váženými hosty o brzké konfiskaci jejich rodinného majetku na české straně Sněžky. Tehdy se Pohlům vyplatila mnoholetá politická loajalita, o obě boudy přišli až po skončení druhé světové války.

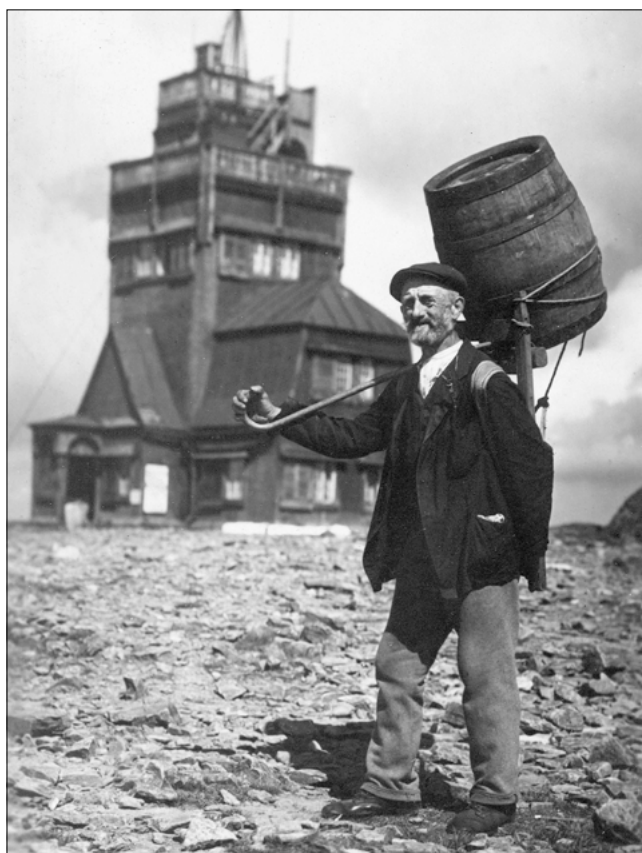
Se zástupcem čtvrté generace Hansem Pohlem jsem se seznámil před lety v horské chalupě čp. 100 v Malé Úpě. Byl jsem u setkání dávných přátel, kdy za někdejší servírkou z České boudy Fany Sagasseroovou přijel syn jejího zaměstnavatele. Vzpomínali nad fotografiemi, paní Sagasseroová dokonce z pudy donesla památeční diplom, který od Pohlů po skončení služby dostala. Hans Pohl již rodinný podnik nepřevzal, ale od začátku šedesátých let každý rok několikrát přijede z Erfurtu do Karpacze a vystoupí na Sněžku. Jistě mu je líto, že obě staré boudy socialistickou „pěčí“ zpusťly a byly strženy, a je hrdý na činy praděda Friedricha, děda Emila a otce Heinricha. Naposledy přespál ve staré boudě na polské straně krátce před jejím zbořením při sněhové bouři v únoru 1966. Pro Hanse to byla symbolická tečka za sedmdesátiletým působením Pohlů na vrcholu Sněžky.

STAVBY NA SNĚŽCE

Hrabě Schaffgotsch postavil kapli svatého Vavřince v letech 1665 až 1681 jako stvrzení hranice panství na vrcholu Sněžky. Od té doby středem kaple procházela zemská hranice mezi Slezskem a českým královstvím. Teprve v 19. století se hranice mezi Rakousko-Uherskem a Pruskem posunula mimo kapli, proto dnes stojí pouze na polském území. V roce 1850 postavil Friedrich Sommer první Pruskou boudu, která po sedmi letech vyhořela tak jako druhá Pruská bouda, kterou zapálil blesk v roce 1862. Teprve třetí bouda na stejném místě sloužila až do roku 1967, dnes je na jejím místě vyhlídková plošina. Českou boudu založil Hermann Blaschke v roce 1868 a zůstala otevřena téměř nepřetržitě do roku 1990. Potom zpusťla a byla v září a v říjnu 2004 stržena. Na čtyřiasedmdesáti z původně 555 čtverečních metrů zastavěné plochy letos vznikne nová Česká poštovna a hned vedle vyhlídková terasa ukrývající zázemí poštovny. Meteorologickou stanicí s vysokou věží na německé straně Sněžky postavili v roce 1900 a rozebrali ji v září 1989. V letech 1967 až 1974 vyrostla na původně volném místě Polská bouda s novou meteorologickou stanicí, která zahájila provoz o půlnoci z 22. na 23. října 1976. Wenzel Tippelt v roce 1936 postavil mezi kaplí a Českou boudou prodejní stánek se suvenýry a pohlednicemi. Zpusťlou „perníkovou chaloupku“ v roce 1994 Jaroslava Skrbková opravila pro současnou Českou poštovnu, která po zahájení provozu nové poštovny zanikne. Podobná budka stála přes dvacet let i na německé straně, Pohlové tu nabízeli stejný sortiment jako konkurent Tippelt. Ještě před rokem 1938 vyrostl na české straně vysoký geodetický sloup, krátce využívaný jako základ rozhledny. Horní stanice lanovky z Pece pod Sněžkou je v provozu od konce roku 1949, kdy vrchol Sněžky s osmi stavbami vypadal jako malé městečko.

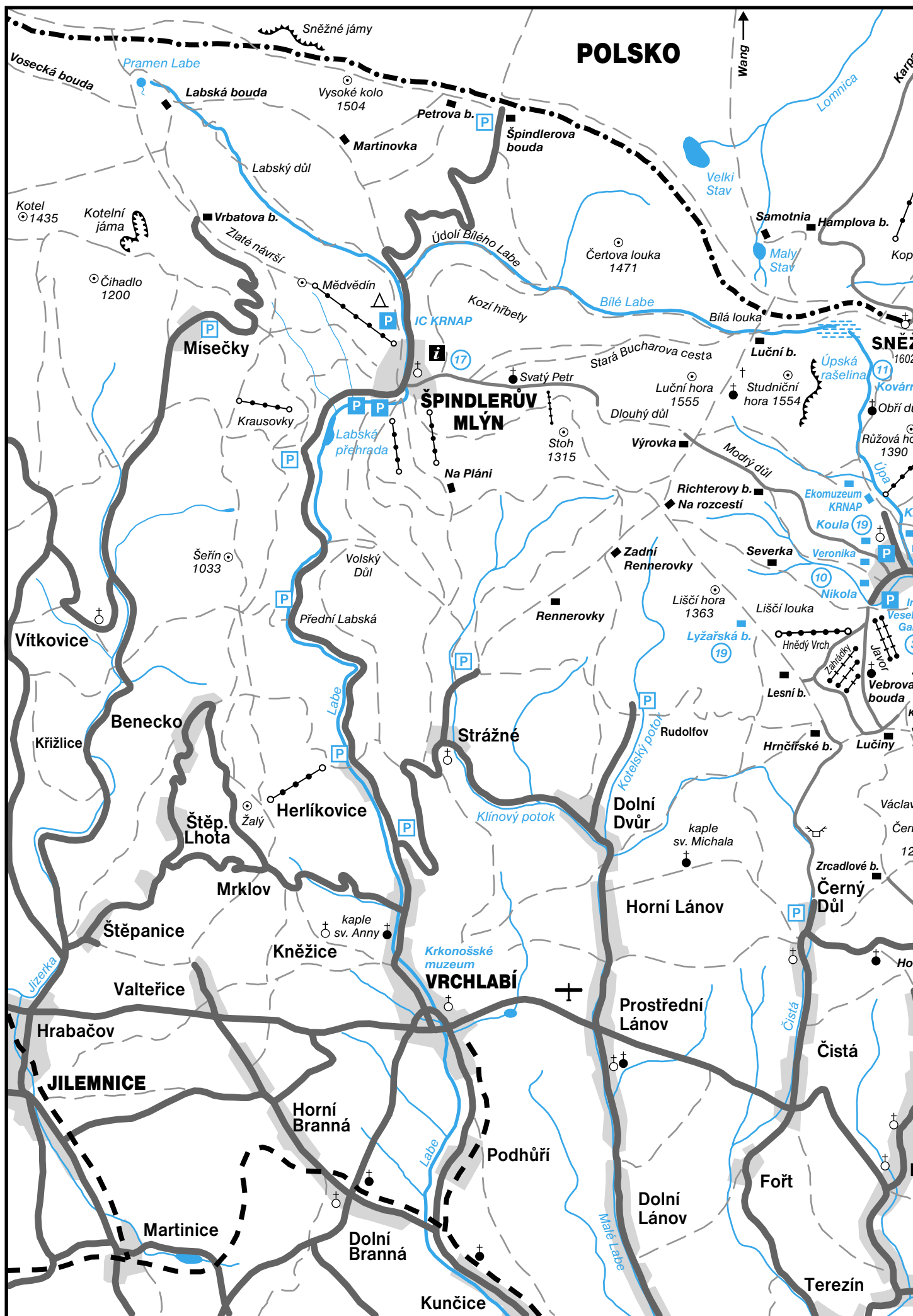
Piáno pro Českou boudu

Johann Hofer

Hans Pohl s manželkou Ingrid

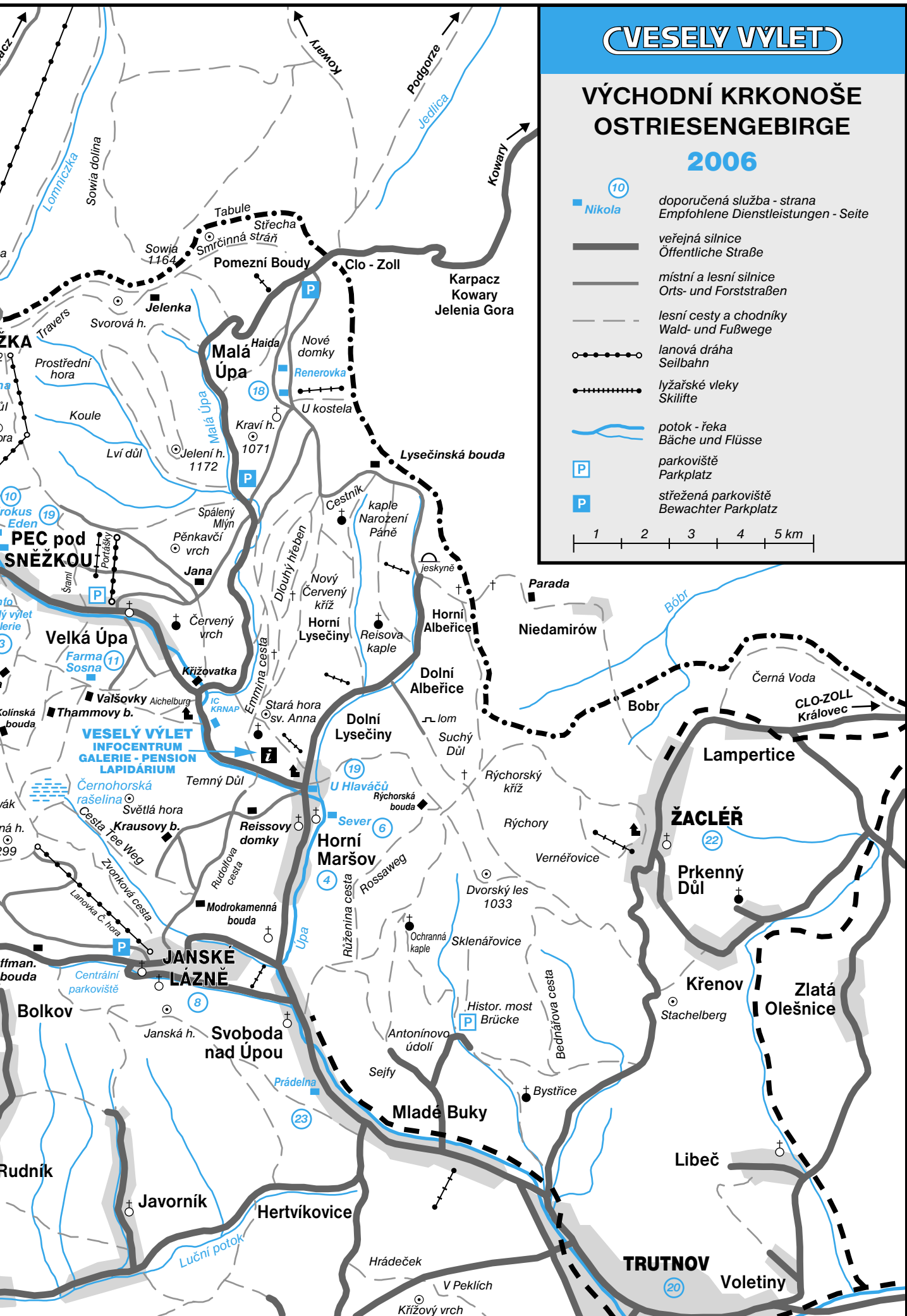

VÝCHODNÍ KRKONOŠE OSTRIESENGEBIRGE

2006

- 10 **Nikola** doporučená služba - strana
Empfohlene Dienstleistungen - Seite
- veřejná silnice
Öffentliche Straße
- místní a lesní silnice
Orts- und Forststraßen
- lesní cesty a chodníky
Wald- und Fußwege
- lanová dráha
Seilbahn
- lyžařské vleky
Skilifte
- potok - řeka
Bäche und Flüsse
- P parkoviště
Parkplatz
- P střežená parkoviště
Bewachter Parkplatz

1 2 3 4 5 km

Původní Petrovka před rokem 1866.

Před sjezdem do Špindlerova Mlýna v roce 1899.

Vyhlášený hotel byl i v roce 1936 horským hospodářstvím.

Restauraci zdobí stejně jako v roce 1934 řezbářské práce.

PETROVA BOUDA

Slova obdivu o službách na Sněžce z úvodní strany platí stejnou měrou pro nejslavnější horský hotel ve Špindlerově Mlýně, pro Petrovu boudu. Je společně s Labskou a Martinovou boudou nejvýše položeným obydlím ve městě a má za sebou úžasnou historii s tisíci spokojenými hosty. Na seništi plném

velkých žulových balvanů stávala letní bouda už v 18. století, kdy hrabě Morzin z Vrchlabí pronajal pozemky rodině Pittermannů z Volského Dolu. Zkomolením jejich jména vzniklo pojmenování Petrova bouda. Už tehdy se v obyčejné chalupě u hřebenevé stezky zastavovali cestovatelé, přespávali na seně a k jídlu jim stačil chléb s horským syrem. V roce 1811 na místě letní boudy postavil Johann Pittermann celoročně obývané stavení na vysokém žulovém suterénu s chlévy. Rodina a hosté žili v dřevěném patře, kde největší plochu stále zabíralo uskladněné seno.

Podle vyprávění bratří Zineckerů z roku 1951 zemřel Ignaz Pittermann bezdětný a proto od něho v roce 1844 boudu koupil za 400 zlatých synovec Johann Zinecker. Zineckerové přišli do Krkonoš v 16. století ze Steiermarku v dnešním středním Rakousku při náboru kolonizátora Gendorfa, o kterém píšeme na straně 22. Na krkonošských hřebenech nebyli žádní začátečníci, už před rokem 1650 získal Elias Zinecker od Morzinů u „Slezské stezky“ seniště, kde postavil dům. V Petrově boudě zřídili první hostinské pokoje v roce 1866, ale zásadním počinem byla teprve výstavba zcela nového domu v letech 1886 až 1887. Zatímco stavitelé ostatních horských bud tehdy vycházeli ze zažitých stavebních postupů a vlastně jen zvětšovali zemědělské chalupy, Vinzenz Zinecker přinesl na hřebeny Krkonoš opravdu svébytnou architekturu. Postavil hotel s plochou střechou, proskleným balkónem a verandou, fasádu ozdobil do vzorů vyskládaným obkladem z dvoubarevné břidlice, novinkou byla i zatravněná střecha. V roce 1901 velmi správně namísto obvyklých přístavků hotel rozšířil o druhý dům ve stejném provedení a na úkor starého hospodářského stavení. Vznikla dobře známá silueta dvou propojených domů. I tak v Petrově boudě zůstalo místo pro osmnáct krav a dva páry koní.

Vinzenz využil polohu boudy přímo na hřebenu u státní hranice pro získání klientely z obou stran Krkonoš. Nejlepší horský hotel na české straně hor dlouho profitoval především z hostů přicházejících po cestě z Agnetendorfu - nyní Jagniatkova. Dnes se tato černě značená cesta jmenuje příznačně Petrovka. Od konce 19. století přicházeli již téměř z poloviny hosté ze Špindlerova Mlýna. V zimě přijížděli, protože od roku 1890 zavedl Vinzenz Zinecker velmi oblíbené jízdy hostů na saních rohačkách. Nahoru k Petrovce se vyvezli v saních tažených jedním koněm. V restauraci se celý den bavili, utráceli za skvělá jídla a pití a poslouchali živou muziku. Někteří ještě týž den sjeli na saních řízených zkušeným horalem do údolí. Tehdy to byla největší atrakce v Krkonoších, licenci vlastnilo na obou stranách hor více než sto sánkařů.

Čtyři synové Vinzenze Zineckera, který zemřel v roce 1913, hotel v letech 1925 až 1929 zmodernizovali, restauraci zvětšili o dvě verandy a zavedli elektrinu. Na Petrovu boudu přivedli ve Slezsku působícího bavorského řezbáře a sochaře Hanse Bro-

chenbergera, absolventa mnichovské uměleckoprůmyslové školy. Ten při úpravě restaurace a dalších částí staršího domu zhotovil desítky vyřezávaných předmětů, z nichž se většina zachovala dodnes. Boxy oddělující jednotlivé stoly zdobí plastiky s loveckými a horskými motivy, na lustrech jsou postavy horalů, turistů i zátíši s ovocem či ptáčky. Ještě veselejší motivy ozdobily tehdy novou verandu. Kromě ztracené sochy mladého lyžaře se hlavně na lustrech zachovaly figurky oslavujících zvířátek s hudebními nástroji. Před vchodem do výčepu stojí plastiky Krakonoše, kuchaře a svatého Petra patrona Špindlerova Mlýna. Jestli jsou i barevné vitráže s motivy krkonošských květin ze stejné doby nebo mnohem starší, nevíme.

Stejně jako na Sněžce, měla Petrova bouda od 30. července 1901 vlastní poštovní úřad PETERBAUDE, který ve své adrese uváděly i okolní boudy. Telegraf nutný pro rezervace pokojů sem vedl již od léta 1877. Dnes často užívané zkrácené jméno Petrovka se dostalo v roce 1924 i na poštovní razítko. Pošta zůstala v provozu až do roku 1938, na dva roky byla obnovena ještě v roce 1946. Poslední pohlednice s razítkem Petrovka má datum 31. 10. 47. Celkem se tu používala čtyři různá poštovní razítka. Po konfiskaci majetku sudetských Němců v roce 1945 nepřišla novými obyvateli tolik očekávaná privatizace a z Petrovky se stala zotavovna Revolučního odborového hnutí. Kvalitu služeb i stav objektu na dlouhé roky předurčila socialistická péče. Ani po roce 1989 se stav na Petrově boudě dlouho nelepšil, teprve privatizace před šesti lety přinesla změnu. Od hostů máme dobré reference na zdejší služby, i podle vlastních zkušeností doporučujeme návštěvu boudy s nejzachovalejším interiérem na české straně Krkonoš.

Přes Petrovku k prameni Labe a Labským dolem zpět vede přesně dvacetikilometrová túra, při které poznáte slavnou boudu i nejkrásnější přírodní partie západních Krkonoš. Velká část

prochází nad hranicí lesa krkonošskou tundrou, o které se více dozvíte na straně 24. Na výlet se vydejte jen za dobrého počasí, budete se pohybovat dlouho v nejvyšších horských polohách. Autobusem vyjedete ke Špindlerově boudě. První odjíždí v 6.30, další v 8.30 a potom pokaždé o půle, poslední v 16.30. Ve Slezském sedle se napojíte na červeně značenou hřebenovou cestu popsanou v opačném směru na straně 26. K Petrově boudě je to necelé dva a půl kilometru, k výrazné boudě u Sněžných jam s vysokou věží dalších pět. Křižovatka cest za skalnatým Violikem se jmenuje Česká budka, ale žádné stavení tam nenajdete. Opusťte hřebenovou cestu a za chvíli dojdete k nejnavštěvovanějšímu místu západních Krkonoš, k prameni Labe. Vaše další cesta bude spojena s prvními kilometry evropského veletoku. Hned po kilometru je Labská bouda s obnoveným provozem a dobrými službami. Pak už začnete serpentinami sestupovat podél v létě málo výrazného Labského vodopádu na dno ledovcem do šířky vymodelovaného Labského dolu. Po pravé straně uvidíte prudké svahy ledovcového karu, kde je postupně osm lavinových drah, typických pro závěry ledovcových údolí. Harrachova cesta postavená v mírném spádu pro svážení dřeva připomíná osvětleného majitele

Jilemnického panství z konce 19. století. Naopak levá strana velkého údolí od Medvědího potoka patřila třista let vrchlabskému rodu Czernin-Morzinů. Ústí Labského dolu U Divčí lávky poznáte podle informačního srubu Správy KRNP a po dalších dvou kilometrech promenádní cesty jste zpět v centru Špindlerova Mlýna.

Okruh přes Polsko si dobře srovnajte s jízdními řády cyklobusů, které jezdí mezi Harrachovem a Malou Úpou v červenci a srpnu denně, v září ve čtvrtek a o víkend. Z Vrchlabí vyjíždí v 9.20 cyklobus navazující na pátešní linku pod horami, nově vás i s kolem vyveze až na Špindlerovu boudu. Ve Špindlerově Mlýně stáví v deset, do Slezského sedla dojde o půl jedenácté. Státní hranici překročíte oficiálním přechodem a dlouhým sjezdem se dostanete do Podgórzynu. Doprava na východ vede pod horami Droga Sudetska směrem do Karpacze a na Pomezí Boudy, odkud vyjíždí v 16.35 cyklobus směrem do Harrachova. Když se v Podgórzynu dáte doleva na západ, projedete Drogou pod Reglami do Szklarske Poreby a dál do Harrachova, odkud v 16.25 vyjíždí cyklobus směrem do Malé Úpy. Podrobný jízdní řád najdete na zastávkách a ve všech autorizovaných informačních centrech.

Lanový park ve Špindlerově Mlýně je novinkou letošního léta. Navazuje na areál zdejší bobové dráhy, která si již své příznivce získala. Monkey Park, tedy opičí hřiště je soustavou lan s překážkami a odpočinkovými plošinami. Vše je zavěšené na stromech až v sedmimetrové výšce, vyberete si podle náročnosti ze tří různých drah. Ta nejdelší a nejobtížnější je dlouhá 432 metrů s jednatřiceti překážkami. Prověřte vaši zdatnost, odhad, schopnost udržet rovnováhu a koordinovat pohyby. V areálu je osm lanových sjezdů, nejdelší měří úctyhodných padesát metrů. Přestože strávíte desítky minut vysoko nad zemí, nemusíte se bát o svou bezpečnost. Před zahájením průchodu vybranou trasou budete proškoleni, ale hlavně po celou dobu jištění dvěma smyčkami zapnutými do vašeho sedacího úvazku na jedné straně a na průběžné jistící lano na druhém konci. Při pádu se jen zhoupnete a hned nastoupíte znovu do trasy. I nejkratší trasa se snadnou obtížností je téměř třístametrová a má řadu překážek a lanových sjezdů. Takovou zvládnou i děti, které jsou limitované pouze výškou 140 centimetrů. Lanový park bude stejně jako bobová dráha v provozu i v zimě.

Více se dozvíte v **Turistickém informačním centru, TIC Špindlerův Mlýn, Svatopetrská 173, PSČ 54351, telefon 499 523 656, fax 499 523 818, e-mail: tic@mestospindleruvmlyn.cz. Sídli v budově Městského úřadu, je otevřené denně od 8.30 do 17 hodin. V českém, německém, anglickém a ruském jazyce tu získáte informace o městě, turistice, lyžování, čerstvé zprávy Horské služby a Správy KRNP.**

TIC je na městském úřadě v centru Špindlerova Mlýna jen 20 metrů od hlavní silnice do Svatého Petra. Dům je trochu zakrytý dvěma velkými obrazovými mapami města a okolí.

Paraglidingová škola Wingover, Dolní Kalná 4, PSČ 543 74, tel.: 499 448 259, tel. 777 666 747, e-mail: info@wingover.cx, www.wingover.cx. Tandemové létání si můžete zajistit i prostřednictvím informačního centra Veselý výlet v Peci pod Sněžkou, infocentra Janské Lázně v budově lanovky na Černou Horu, v západních Krkonoších v hotelu Krakonošovo zátíší v Poniklě nad Jizerou, ve středních Krkonoších v info Skol Max - lyžařská škola ve Špindlerově Mlýně.

POHLÉDNĚTE NA KRKONOŠE Z VÝŠKY

Vznášet se tiše ve vzetupných proudech společně s dravými ptáky, cítit vítr v obličejí, přehlédnout z výšky celé Krkonoše, dopřát si nevšední zážitek, to vše je létání na padákovém kluzáku. Paragliding už dávno nejsou jen skoky či padání směrem dolů, ale také vznášení se v oblacích, někdy i celé hodiny. Černá hora mezi Janskými Lázněmi a Peci pod Sněžkou je jedním z nejlepších terénů pro sportovní a výkonnostní paragliding v České republice. Z upraveného startoviště nedaleko horní stanice lanovky se při dobré termice pilot brzy ocitne vysoko nad horami. Jistě se k vám doneslo, že i vy se můžete vznést bez jakékoliv přípravy. Jenom nepoletíte sami, ale se zkušeným pilotem na tandemovém padáku. Nejzkušenější piloti tandemů našeho regionu Miroslav Fejt z Dolní Kalné, Martin Kobr z Pece pod Sněžkou a Petr Válek ze Strážného spojení do paraglidingové školy Wingover říkají, že vzletnou s každým od 10 do 130 let a od 30 do 150 kilogramů váhy. Svezení na padáku můžete někomu i věnovat, stačí koupit dárkový poukaz a obdarovaný si už jen dohodne termín. Pro absolutní bezpečí je důležité dobré počasí.

Koho paragliding chytne u srdce, zúčastní se seznamovacího kurzu. Naši piloti tomu říkají „loučky“, podle místa, kde se cvičí. Po několika hodinách získáte základní návyky a sami se vznesete. Poletíte z mírného svahu nízko nad zemí. Takové cvičení je vhodné pro skupinky, často se přihlásí celé firemní party. Je-li to v rámci jejich podnikové akce, mohou si i mimo východní Krkonoše objednat celý program s „loučkami“, tandemovým létáním s použitím navijáku, ale i s horolezectvím, sjížděním řeky ve člunu či projížděkami na horském kole. Vážní zájemci se přihlásí do pilotního kurzu, kde po desetidenním výcviku získají pilotní průkaz. Letecká škola Wingover zajistí i ubytování v pensionu nebo v kempu. Také zkušení piloti z jiných oblastí oceňují poradenské a průvodcovské služby školy Wingover pro českou i polskou stranu Krkonoš. Místní piloti znají dokonale zdejší terény, pomohou s výběrem startoviště, seznámí vás s omezením kvůli ochraně přírody a provozu okolních letišť. Jsou také součástí Spolku českých letců, který se perfektně stará o chod paraglidingového areálu Černá hora a okolních terénů. Kdo to ještě neví, paragliding je nejdostupnější a nejlevnější způsob, jakým můžete létat. Navíc je plný krásných emocí.

ORIGINÁLNÍ VÝROBKY Z KRKONOŠ

Každé místo má svou řemeslnickou a výrobní tradici i nové nápady. V Krkonoších jsme se rozhodli prezentovat původní a přitom kvalitní výrobky pod společnou značkou KRKONOŠE - originální produkt. Výrobky posuzuje nezávislá certifikační komise. Na visáčku nebo vinětu si mohou umístit logo například perličkové vánoční ozdoby firmy Rautis z Poniklé, stříbrné a měděné šperky Daniely Roudné, dřevěný rustikální nábytek z truhlářství Tojiba v Lánově, dekorativní konvičky s veselými obrázky z ateliéru Duhový domov ve Svobodě nad Úpou, ručně vyráběné dřevěné sněžnice ARNI z Valteřic u Jilemnice, nezvykle čtvercové pohlednice Krkonoš fotografa Radka Drahého. Certifikát získaly i ekologicky šetrné archivní, kancelářské a školní potřeby z recyklované lepenky z papíru EMBA v Pasekách nad Jizerou nebo organické hnojivo vyrobené kompostováním koňského hnoje ve známé farmě HUCUL v Janově Hoře ve Vítkovicích. Od letošního roku jsou originálním produktem také sezónní noviny Veselý výlet, jak poznáte podle označení na obálce.

Krkonošská medovina

Alkoholický nápoj vyráběný ze zraješeného medu užívali naši předkové ještě dříve než pivo a víno. Rodinná firma APICOR manželů Boháčových v Rudniku u Vrchlabí produkuje velmi kvalitní osmnáctiprocentní medovinu neobsahující žádné konzervační látky. Dobrou chuť zajišťuje kvalitní med, horská voda, výluhy z bylin a dlouhodobé zrání. Značka medoviny vznikla spojením dvou latinských jmen Apis, tedy včela a Corcontica neboli Krkonoše. Proto jsou lahve s různým tvarem i obsahem a vinětou s Krakonošem nebo horským panorámou vyhledávaným dárkem z Krkonoš. Krkonošskou medovinu si i díky menšímu obsahu alkoholu oblíbili pro zahrnutí lyžaři či turisté, dostanete ji v řadě hotelů a restaurací jako místní specialitu. Je k dostání ve třech variantách - klasik nebo s višňovou a mandlovou příchutí. Stejně jako řadu dalších originálních produktů z Krkonoš najdete medovinu APICOR v informačních centrech Veselý výlet v Temném Dole a v Peci pod Sněžkou.

Pension U Hlaváčů

Dominantou náměstí v Horním Maršově je historický dům, který nechal v roce 1855 jako sídlo okresního soudu postavit hrabě Berthold Aichelburg. Dnes je tu pension U Hlaváčů s kvalitním ubytováním se snídaní ve dvoulůžkových pokojích s koupelnou a možností přistýlky. Ve společenské místnosti je malý bar a televize. K objektu patří krytý bazén s celoročním provozem. Parkování je zajištěno v uzavřeném dvoře u pensionu. V přízemí domu je vedle samoobsluhy specializovaná prodejna Cash and Carry Pilsner Urquell s celým sortimentem pilsenského pivovaru včetně Radegastu a Kozla. Pivo v sudech, lahvích a plechovkách odtud rozvážejí po celých východních Krkonoších. Obchod je otevřen od pondělí do pátku v době 8 - 12 a 12.30 - 16 hodin, v sobotu od 8 do 11.

Pension a obchod s pivem U Hlaváčů, Horní Maršov, Bertholdovo náměstí 68, PSČ 542 26, tel.: 499 874 112, e-mail: hlavac@iol.cz, domluvíte se i německy.

Pension Koula

Navenek tradiční, uvnitř moderní pension Koula nabízí na Velké Pláni nad prostředkem Pece pod Sněžkou dobře vybavené apartmány. Na ploše až padesáti metrů čtverečních jsou vždy dvě obytné místnosti pro celkem čtyři hosty. Všechny apartmány mají samostatnou koupelnu, satelitní TV, kuchyňku vybavenou nádobím, vařičem, mikrovlnnou troubou, varnou konvici, kávovarem a lednicí. V pensionu je několik větších i menších apartmánů s možností přistýlky a dvoulůžkové pokoje s koupelnou bez kuchyňky. Můžete si objednat pobyt se snídaní, večeri si můžete zajistit v sousedním pensionu Veronika. V jídelně nebo v baru s otevřeným ohněm v krbu dostanete občerstvení včetně piva a dalších nápojů. Sportcentrum je vzdálené jen 200 metrů, pension stojí na sjezdovce se třemi lyžařskými vleky a večerním lyžováním. Do hlavního skiareálu se dostanete na lyžích pomocí příbližovacího vleku nebo skibusem, zastávka je sto metrů pod pensionem. U domu zaparkujete po celý rok, v zimě počítejte s použitím sněhových řetězů.

Pension Koula, Velká Pláň 146, Pec pod Sněžkou, PSČ 542 21, majitelé Anna a Karel Koulovi, tel., fax: 499 896 267, tel. 499 736 329, 604 184 214, e-mail: karelkoula@volny.cz, http://www.volny.cz/karelkoula/. Domluvíte se i německy.

Vila Eden

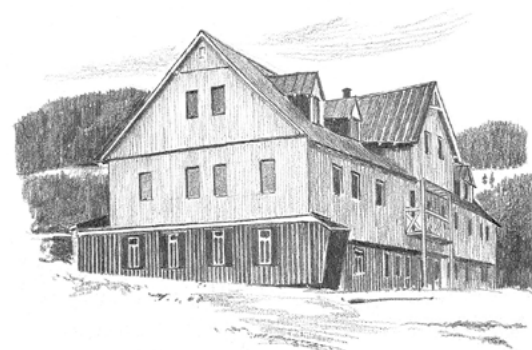
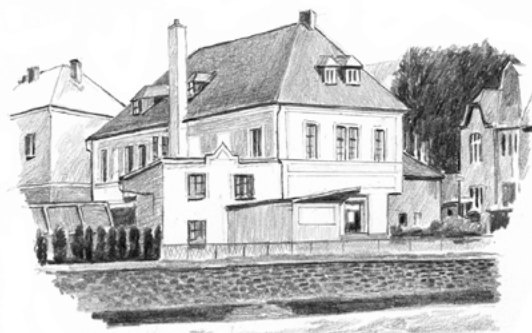
Vzorně opravený tradiční horský dům stojí jen pár kroků od středu horského města Pec pod Sněžkou a můžete si tu pronajmout dobře zařízené, různé velké apartmány. Mají jednu, dvě nebo tři místnosti, koupelnu, satelitní TV a kuchyňský kout s vařičem, mikrovlnnou troubou, varnou konvici, nádobím a lednicí. Kdo si nechce vařit, objedná si snídaní do apartmánu a na večeri si dojde do některé z blízkých restaurací. Ručníky, utěrky a povlečení jsou součástí vybavení. V létě auta parkují u domu, v zimě většinou na vlastním nebo na veřejném parkovišti U kapličky. Parkování je v ceně ubytování. Novou službou je doprava do lyžařského areálu. Využít můžete také skibus, zastávající nedaleko domu, zpět se vrátíte na lyžích. Přímou od Edenu stoupá nejkratší, zeleně značená cesta na Sněžku. V létě využijete venkovní posezení se zahradním grilem.

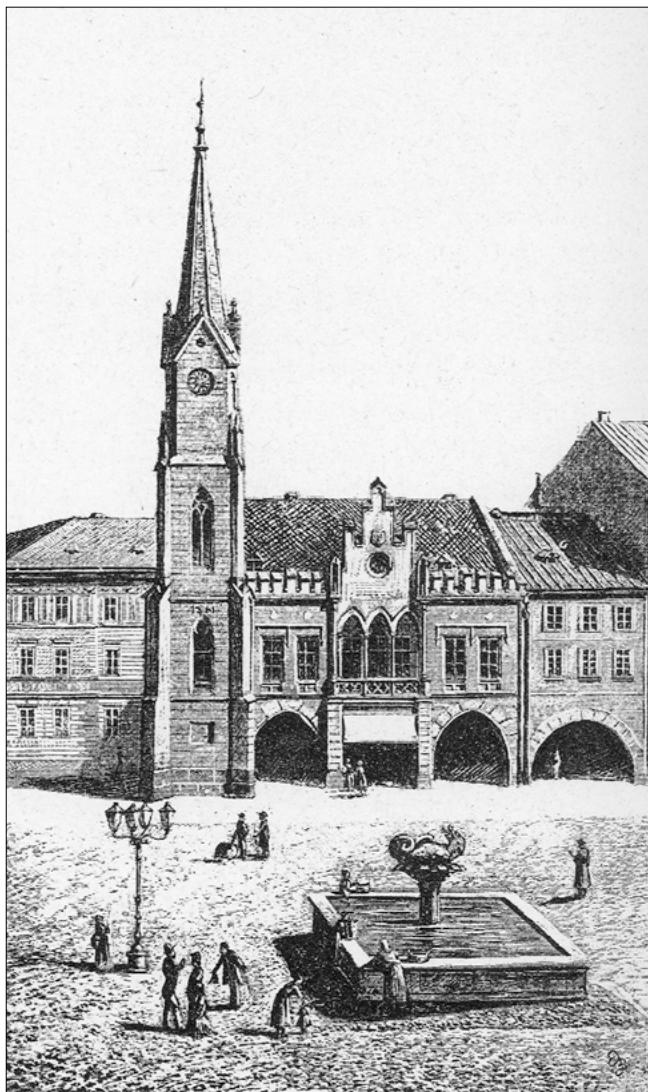
Vila Eden, Pec pod Sněžkou, PSČ 542 21, majitelka Jana Hanzalová, tel. 602 167 447, tel. 724 277 270, e-mail: vilaeden@seznam.cz, www.vilaeden.cz, domluvíte se i anglicky, písemně německy.

Horský hotel Lyžařská bouda

Opravená Lyžařská bouda nabízí stravování a ubytování ve čtyřlůžkových pokojích (celkem 70 lůžek) s vlastní sprchou a toaletou pro školní skupiny, party přátel i jednotlivé hosty. Jezdí sem lidé, kteří chtějí strávit pobyt skutečně uprostřed hor, v nadmořské výšce 1206 metrů. Na Lyžařskou boudu se z Pece pod Sněžkou pohodlně dostanete nově i v létě sedačkovou lanovkou Hnědý Vrch, od horní stanice je to sem pár kroků. Ubytovaní s polopenzí si snadno rezervujete i přes internet vyplněním objednávky online. Školní skupiny uvítají plnou penzi. Ubytování hosté tu najdou společenskou místnost snad s největším krbem v Krkonoších. Je zde bar, kulečník, hra šipky, stolní fotbal, herna pro nejmenší a sauna. V létě je u boudy hřiště na volejbal a petangue i mobilní bazén. Kolemjdoucí turisté a lyžaři využívají bufet a restauraci s klasickou českou kuchyní i minutkami. Otevřeno pro průchozí hosty je denně od 10 do 22 hodin. Zimní parkování najdete na strážných parkovištích v Peci pod Sněžkou, dopravu zavazadel, popřípadě i osob zajišťuje rolba. Letní parkování si dohodnete s vedením hotelu. V zimě se odtud sjíždí k lyžařským vlekům v Peci pod Sněžkou, návrat lanovkou je snadný. Liščí louka je ideální výchozí místo pro běžkaře a turisty.

Horský hotel Lyžařská bouda, pošta Černý Důl, PSČ 543 44, vedoucí Petr Štěpánek, tel.: 499 736 407, 607 568 841, e-mail: lyzarska@lyzarska.cz, www.lyzarska.cz, skype: lyzarska. Domluvíte se i anglicky a německy.

*Studna s drakem na náměstí v Trutnově před rokem 1887
z publikace Augusta Sedláčka Hradý, zámky a tvrze české.*

TRUTNOVSKÉ KONSTANTY

Tři pilíře historického věhlasu města Trutnova si letos připomínáme zakulaceným výročím. Od údajného zabití draka Albrechtem z Trautenberka a následného založení města, uplynulo právě tisíciletí. O výrazné postavě renesančního Trutnova a bez nadsázky strůjci jeho dějin - kronikáři Simonu Hüttelovi se předpokládá, že zemřel před 405 lety. Zato vítězství rakouské armády před 140 lety v bitvě vykoupené krví v červnu 1866 bylo bolestně skutečné.

Ze stejného opisu domnělé Hüttelovy Vesnické kroniky, jako na straně 8 zmiňovaná legenda o objevení pramenů v Janských Lázních, pochází i zvěst o zabití draka, nad jehož slují zvolili zakladatelé města výchozí bod pro vyměření hradeb. Symbol dračí saně prostupuje dávnými dějinami Trutnova až do současnosti. Nejstarší známá trutnovská pečeť s drakem je na listině z roku 1518 uložené v Germánském muzeu v Norimberku. Primitivní silueta draka byla též na vodoznaku první trutnovské papírny ze začátku 16. století, stávající na Mlýnském náhonu ve Vodní ulici pod hradem. I brněnský krokodýl, visící na řetězech v podloubí radnice v moravské metropoli, je

podle jedné z pověstí trutnovský drak. Měšťané trutnovští jej prý darovali mladému knížeti Břetislavovi na zemském sněmu v Brně roku 1024. V brněnském archivu dokonce existuje doklad o jeho opravě z roku 1568. Z trutnovské městské pečeti vznikl historický znak města. Přitom na malé pečetě býval pouze drak. Za jeho podobami vytesanými do kamene podnikneme malou procházku centrem Trutnova. Asi nejstarší najdeme v zádveří vinárny Pod hradem, ta využívá původní sklepení trutnovského hradu, nad kterým stojí dnešní Muzeum Podkrkonoší. Jen kousek odtud je znak v průčelí staré radnice, kde sídlí městské informační centrum a další na stejném domě spolu se znakem pivovarníků u vchodu do radniční vinárny. Stejný objevíte na fasádě pošty a sousedního osmiletého gymnázia v Horské ulici, ten je dobře viditelný z Věžeňské uličky. Draci ve znaku jsou i na obou vnějších stranách zábradlí kamenného mostu u nádraží nebo na vodojemu v městském parku. Nejnovější je na moderním nárožníku u městské galerie. Trojrozměrné dračísko od kameníka Maye zdobilo v letech 1792 až 1892 obecní studnu na náměstí, než je vypudil další trutnovský fenomén, vládce hor na obzoru, bájný Krakonoš. Draka z náměstí nyní najdete ve stínu stromů v městském parku, dvěstě čtrnáct let staré sochařské dílo i zdejší kašna byly nedávno restaurovány.

Také známá hospoda U draka měla v první polovině minulého století svou předchůdkyni ve Slezské ulici s čp. 11, v bloku domů zbořených začátkem osmdesátých let při výstavbě současného městského úřadu. Kvůli arogantnímu přístupu stavby tehdejšího sídla komunistické strany zanikla i starobylá Dračí ulička, procházející mystickými místy dračího obydlí. Původně se sice jmenovala Jirchářská, podle páchnoucího koželužského řemesla vykázaného za hradební bránu, ale pod jménem Dračí vstoupila do vzpomínek mnoha generací. Není divu, že si studenti gymnázia nazvali svou galerii Dračí ulička. Vyvýšenině, kterou protínala, se v dávné době dlouho výstižně říkalo Pahorek lži. Celá přílehlá část starého Trutnova, s podloubím dlážděným kočími hlavami, se zazděnou podkouvou osahanou tisíci doteky pro štěstí, žije v myslích pamětníků jako tajuplná Stínadla z klukovské četby o partě Rychlých šípů. Nostalgie a snaha o oživení legendy vedla občanské sdružení Trutnov město draka, ve spolupráci s vedením města k jejímu znovuoživení. Nová Dračí ulička pod městským úřadem nabízí krátkou procházku zelení parčíku doplněnou vkusným památníkem. Kamenické ztvárnění symbolického pahorku provedl podle ideového návrhu Jaroslava Dvorského kameník a restaurátor Petr Beneš. Skotačivý dráček je dílem mladé akademické sochařky Pauliny Škávové. Po úspěchu letošního happeningu nazvaného „Už ho nesou“ s nočním průvodem přinášejícím draka do města, chce sdružení podobné akce každoročně v květnu opakovat. Kovový drak z tepaného plechu podle návrhu Terezy Komárkové, který několik týdnů zdobil věž staré radnice, má být základním exponátem připravovaného dračího muzea. Možná v něm najde místo i česká legenda o Trutovi, kladoucí rekův souboj se saní do doby kněžny Libuše. Autor Rukopisu zelenohorského, snad sám Václav Hanka, „objeveného“ v roce 1818, se nejspíš inspiroval „Poselkyní starých příběhů českých“ z roku 1700 od F. J. Beckovského. Trut je tak prokazatelně mladým dítkem nacionálních historických snah národních buditelů. Luneta Mikoláše Alše v Národním divadle jej uvedla do všeobecného povědomí. Trutnovští patrioti však o něm neradi slyší, protože s Albrechtem z Trautenberka, byť podle současných znalostí stejně fiktivním, nemá nic společného. Starší regionální mýtus je jim přece jen bližší.

OZVĚNY BOJŮ

Bratrovražedná válka Němců s Němci, prusko - rakouský spor o nadvládu ve sjednoceném Německu v roce 1866 a tím i o rozhodující vliv v Evropě, byla posledním „romantickým“ soubojem muže proti muži na kontinentu, byť stejně krvavým a neúprosným, jako většina válek. Naposledy byla záležitostí ryze vojenskou s gloriolou osobního hrdinství. Skončila krutou porážkou Rakousko - Uherska v bitvě u Hradce Králové. Jediné kratičké vítězství rakouských zbraní v bitvě u Trutnova 27. června 1866 vyneslo podmaršálka Ludwiga von Gablenze na vrchol obliby trutnovských občanů, jako symbol možné porážky odvěkého nepřítele. Vojevůdce se velmi zasloužil o propuštění několika trutnovských měšťanů i se starostou, odvěčených ve vykonstruovaném procesu do pruského zajetí a záhy se stal symbolickým čestným majitelem místního spolku ostrostřelců. Jeho osud se tak navždy spojil s Trutnovem, kam se vrátil mezi své padlé spolubojovníky i po smrti. Při velkolepých oslavách stého výročí převozu generálových ostatků ze Švýcarska do Trutnova v loňském roce se poprvé potkali potomci někdejších významných účastníků dávných válečných událostí. Před Gablenzovým památníkem, jedinečným litinovým objektem své doby, se sešli prapravný syn vítěze bitvy u Trutnova Ludwiga von Gablenze, svobodný pán Franz - Heinrich von Gablenz, bývalý šéfpilot německé Lufthansy a princ Waldemar Schaumburg - Lippe, právnuk knížete Wilhelma, protektora výstavby pomníku a přímého účastníka bojů. Z osobního setkání mohu potvrdit, že manželé Gablenzovi byli velkoleposti oslav, o nichž neměli dosud ani tušení, doslova nadšení. Vzpomínkové slavnosti, konané každoročně v červnu zásluhou Klubu vojenské historie Trutnov jsou vždy zajímavým lákadlem letní sezóny. Letos vyvrcholí v sobotu 24. června. Naučná stezka Den bitvy u Trutnova - rakouské vítězství 27. 6. 1866, spojující Šibeník s Gablenzovým památníkem a Janskou kaplí s mnoha pomníčky padlých obou válečnických stran, prochází místy litych bojů a poskytuje poučení po celé léto. Řada informačních tabulí a průvodci z Klubu vojenské historie přiblíží návštěvníkům dávné události s ukázkami dobových uniforem, zbraní a výstroje v květnu, červnu a září vždy v sobotu a neděli od 13 do 18 hodin. O prázdninách v červenci a v srpnu ve stejném čase denně mimo pondělí. Rozloučení se sezónou 30. září 2006 oživi koncert country kapely Pěna.

Nejen aktuální témata připomínají **výstavy v Muzeu Podkrkonoší**. Známa je stálá expozice bitvy u Trutnova. Renesanční dobu a hlavně osobu Simona Hüttela připomene od 12. října do 5. listopadu výstava. Tým regionálních historiků již několik let pracuje na přesném překladu jedinečné Hüttelovy kroniky. Je škoda, že podle posledních informací se jim nepodaří práci do zahájení dokončit. Ve stejném termínu muzeum uspořádá výstavu k padesátému výročí úmrtí akademického sochaře Emila Schwantnera, který v Trutnově žil a tvořil v letech 1920 až 1946. V okolí Trutnova byly právě dokončeny restaurátorské úpravy tří prací skvělého umělce, pomníků padlých v první světové válce ve Starém Rokytniku, Voletínách a v Hajnici. Součástí vzpomínky bude německo - české čtení poezie z díla Schwantnerovy neteře spisovatelky Jenny Schon. Za účasti trutnovské rodačky proběhne v sině Bohuslava Martinů v evangelickém kostele 7. října od 18 hodin a ještě 8. října od 17 hodin v obnoveném renesančním kostele v Horním Maršově. V letní sezóně Muzeum Podkrkonoší až do 3. září uvede výstavu Cechovní památky Trutnovska a Královédvorská. Mezi vystavenými předměty z období

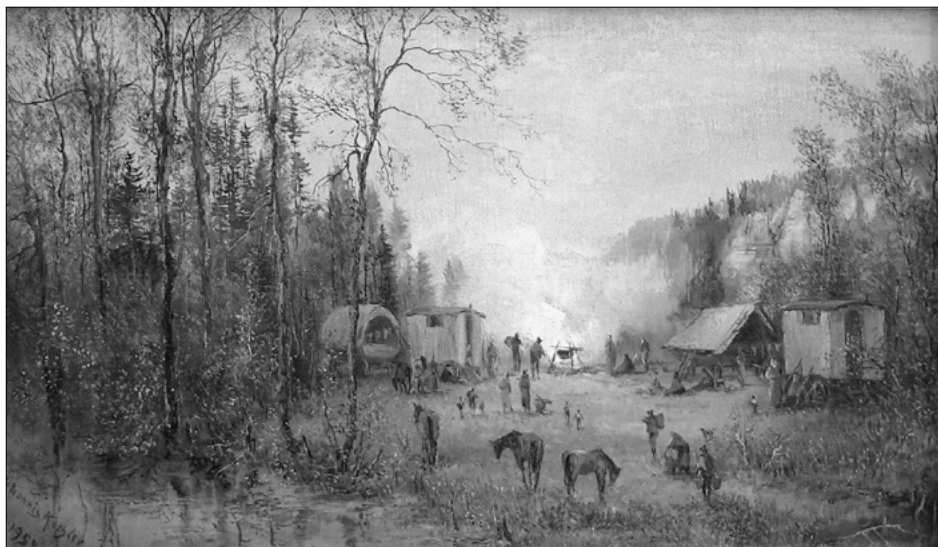
Heinricha von Gablenze vyfotografoval Ctibor Košťál před pomníkem jeho populárního příbuzného.

od poloviny 16. století až do roku 1859, kdy cechy zanikly, uvidíte fragment zárubně trutnovského kožešnického domu čp. 2 se znakem z roku 1567, cechovní truhlice, pohřební štíty, korouhve, insignie, výuční listy s vedutami Trutnova i knihy mistrů a tovaryšů.

Městská galerie Trutnov připravila výstavu rodáka z Jilemnice a představitele druhé vlny českého surrealismu Martina Stejskala. Obrazy, tempery a koláže jsou vystaveny od 28. června do 25. srpna. Od 6. září do 3. října tu vystavuje fotografie Ctibor Košťál, od 10. října obrazy Oldřich Smutný. Hlavně sběratele potěší od 16. listopadu filatelistická regionální výstava poštovních známek věnovaná 100. výročí zahájení provozu v současné poštovní budově, instalovaná v Národním domě. Zároveň bude v galerii otevřena výstava známkové tvorby Miloše Ondráčka a Jiřího Boudy spolu s ukázkami z poštovní historie Trutnovska.

Městské informační centrum Trutnov, Krakonošovo náměstí 72, tel., fax: 499 818 245, e-mail: vesely@trutnov.cz

www.trutnov.cz

*Cikánský motiv, 1959, olej**Joannes Koehler, kolem roku 1974*

VÝSTAVA MALÍŘE JOANNESSE KOEHLERA

Uměleckou událostí roku v Krkonoších je objevná výstava malíře Joannese Koehlera. Kurátorům Danielu Machovi a Evě Heidenreichové se ve výstavní síni Městského muzea v Žacléři podařilo sestavit část díla a životních osudů německého výtvarníka, který se s rodinou po druhé světové válce nechtěně ocitl na Žacléřsku. Podnětem k bádání bylo malé album se skicami a fotografiemi, které neznámý dárcce před více než patnácti lety věnoval trutnovskému Muzeu Podkrkonoší.

Joannes Koehler pocházející ze židovské rodiny z města Küstrin začal v roce 1918 studovat vysokou školu pro výtvarné umění ve Vymaru. Zapsal se do ateliéru krajinomalby profesora Theodora Hagena, označovaného za zakladatele německého impresionismu. V roce 1919 se škola přeměnila na slavný Státní Bauhaus Vymar, evropské centrum avantgardního umění s elitou vyučujících umělců jako Wasilij Kandinskij, Paul Klee, Oskar Schlemmer a další. Mladý Joannes Koehler zůstal pod vlivem francouzského realismu věrný krajinomalbě, ale silně vstřebával svobodný duch Bauhausu. Ovládal několik jazyků včetně exotické japonštiny, absolvoval také semestr přírodních věd. Během studií se oženil s Marcell Müllerovou, která na Bauhausu studovala kresbu u profesora Feiningera. Po narození dcery Ráchel v roce 1925 společně procestovali řadu zemí Evropy a severní Afriky. Koehler si z cest přivezl skici, podle kterých později vytvořil četná plátna. Fotografie z rodinného alba prozrazují, jak slibně se rozvíhala umělcova kariéra a v jak materiálně i duchovně zajímavém prostředí žil. Po nástupu nacistů k moci odešla rodina do francouzské části Švýcarska a později do Francie. Koehlerovo velké plátno prý dodnes zdobí radnici v Bernu. Při cestách jihofrancouzským venkovem vznikla Joannesova stěžejní díla včetně později několikrát opakovaného motivu kočujících cikánů. V roce 1939 pod politickým nátlakem Hitlera ve Francii internovali německé antifašisty v lágru Les Milles a pro Koehlerovu rodinu začalo těžké období nesvobody. Netušili, že v něm zůstanou do konce života. Ve zlé situaci jim stejně jako potom mnohokrát pomohlo uplácení trýznitelů mistrovými obrazy. Po napadení Francie se dostali do Lionu, kde byli později společně s dalšími Židy zadrženi a transportováni do internačního tábora v Litvě. Před jistou smrtí je zachránil obdarovaný velitel tábora, který jim umožnil útěk. Až do konce války se skrývali u sedláka na baltském pobřeží, Joannes tu dokonce namaloval několik obrazů s motivy moře. Po skončení války prošli zničeným Polskem, až v roce 1946 vstoupili

v Královci do Československa. Chtěli pokračovat za přáteli do Švýcarska nebo do Izraele, ale bez potřebných dokumentů zůstali v Žacléři a podle dochované přihlášky cizinců také v sousedním Prkenném Dole. V roce 1946 úřady zamítly jejich žádost o vystěhování do Izraele, v roce 1947 do Švýcarska. Ještě dlouho měli kufry připravené k odjezdu, ale zbytečně. Koehler nevěděl, že ho část uměleckého světa považuje za mrtvého. Neobvykle vyhlížející židovská rodina, která spolu mluvila francouzsky, se odstěhovala do nedaleké Vrchové u Bernartic. Bydlela postupně v několika opuštěných a rozpadajících se domech po vyhnaných sudetských Němcích. I v takovém prostředí Joannes Koehler maloval. Vznikla první díla s tematikou krajiny Žacléřska. Úřady mu neuznaly výtvarné vzdělání a proto nesměl oficiálně obrazy prodávat. Aby neumřeli hladu, stali se samozásobiteli, pěstovali zeleninu a chovali domácí zvířata. Sousedé si vyprávěli, jak pan Koehler, který doučoval jejich děti matematiku, hrával ve chlévě kozám a ovcím na housle. Zvláštní rodina s „podezřelým“ původem byla pro řadu lidí těžko přijatelná. Přesto jim někteří pomohli, kronikář Miloš Rosi opravil střechu, pan Petira za obrázek nainstaloval elektrickou zásuvku a světlo, pan Toman pořídil fotografie nutné k dalšímu povolení nuceného pobytu v komunistickém státě. Obecní úřad Bernartice dnes vlastní obraz, kterým malíř kdysi zaplatil snad za elektřinu. V posledních letech maloval krajiny se Sněžkou, cikány, zátiší s květinami a další motivy, které si lidé žádali a hned je koupili. Ráchel se nikdy neprovdala a zůstala ve zvolené izolaci s milovanými rodiči. Joannes se občas objevoval v Trutnově, každý si všiml podivína v dlouhém plášti s plnovousem, děti strašila klapající ortopedická bota s vysokou podešví. Ovšem častěji do města přijížděly Marcell a Ráchel, aby se pokusily prodat obrázky. Redakční kolega a sběratel Antonín Tichý se dvakrát nachomýtl u toho, když Marcell Koehlerová v mléčné jídelně nabízela manželovy malé obrázky. Přestože se mu velmi líbily, připadalo mu hodně tehdy požadovaných 400 až 500 korun. Joannes Koehler zemřel v nuzných podmínkách v roce 1976, manželka Marcell o deset let později a do poslední chvíle veselou a stále něco studující Ráchel našli sousedé mrtvou v roce 1988. Přestože lékařská zpráva upozorňuje na frakturu lebky, příčinou smrti „podivné slečny“ se tehdy policie příliš nezabývala.

Velkou část poválečného díla Joannese Koehlera získal po jeho smrti doktor Jan Říha. S Marcell a Ráchel Koehlerovými se seznámil jako obvodní lékař v Bernarticích a po čase se do mistrova díla zamiloval.

Několik obrazů a dalších památek koupil přímo od rodiny, většinu získal později, kdy už žil v zahraničí. Další výstava nejlepších prací Joannese Koehlera by mohla být sestavena ze stovky obrazů sbírky Jana Řihy. V pátek 26. května 2006 byla na hřbitově v Bernarticích odhalena pamětní deska Joannese Koehlera. Dosud malíř s rodinou spočíval v neoznačeném hrobě.

Městské muzeum a informační centrum Žacléř, Rýchorské nám. 10, 542 01 Žacléř, tel. 499 739 225, www.zacler.cz, e-mail: muzeum@zacler.cz. Je otevřeno denně kromě pondělí od 10 do 16 hodin. Výstava Joannes Koehler - Nenaplněný život velkého malíře trvá do 31. 8. 2006, je vydán i česko německý katalog, z kterého jsme čerpali při tvorbě tohoto textu.

SERVIS PRO BOUDAŘE

PRÁDELNA MLADÉ BUKY

Prádelna v Mladých Bukách je největší prádelnou na Trutnovsku a pere i pro nejvýše položené boudy v celých Krkonoších. V prádelně vyperou veškeré prádlo v plné sezóně do 14 dnů za normální cenu, do 7 dnů s mírnou přírůžkou. Přímou v prádelně se dohodnete na konkrétním termínu vyprání, ceně, míře naškrobení, navonění a popřípadě vybělení ložního prádla. Prádelna vám zajistí i dopravu prádla.

Prádelna, Mladé Buky, PSČ 542 23, majitel Petr Lukáček, tel. 499 871 120, otevřeno je od pondělí do pátku v době od 6 do 14, v plné sezóně až do 16 hodin.

Ú P I C E

TISKÁRNA OFSET ÚPICE

Firemní tiskoviny, prospekty, vizitky, pohlednice, plakáty, samolepící etikety, brožury, časopisy, noviny, startovní čísla, reklamní katalogy, letáky, knižní produkce v měkké vazbě, sazba, scan, osvit.

Tiskárna Ofset, Spojenců 282-283, Úpice, PSČ 542 32, majitel Oldřich Šlegel, tel./fax: 499 881 171, e-mail: tiskofset@tiskofset.cz, www.tiskofset.cz

RÁMOVÁNÍ

**ATELIER
KVIČALA**

Stanislav Špelda
Kvičala 115, 542 32 ÚPICE

Telefon: 499 781 441, Mobil: 737 117 200
E-mail: stanislav.spelda@tiscali.cz

Rámování - velký výběr dřevěných a kovových lišt,
paspertování - grafik, kreseb,
reprodukcí apod., výroba stojánků
a leporel pro fotografie.

Spolupráce s výtvarníky, fotografy, galeriemi,
výzdoby interiérů.

PASPARTOVÁNÍ

STAVEBNÍ & INŽENÝRSKÁ FIRMA KLIMEŠ

navrhuje a provádí
dřevěné stavby klasickými tesařskými postupy
opravy historických objektů
stavby horských chodníků a teras
vycházkové trasy

542 26 HORNÍ MARŠOV 65
tel. 499 874 296, 603 218 346
e-mail: stavby@klimesmarsov.cz

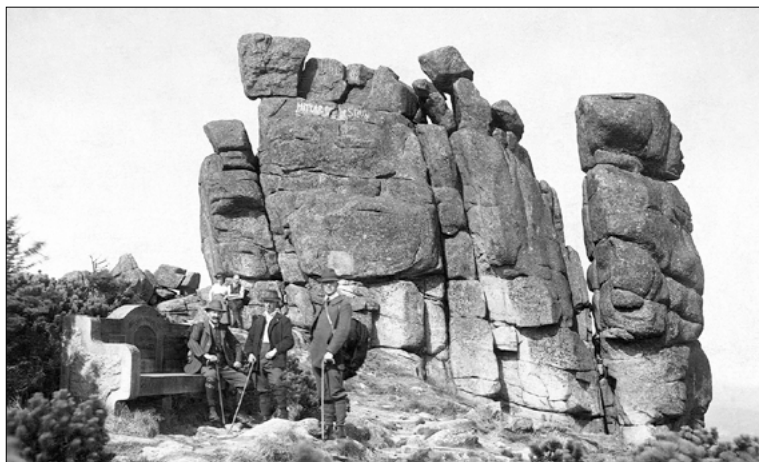
www.klimesmarsov.cz

VESELÝ VÝLET®

ochranná známka

Sezónní noviny Veselý výlet, Temný Důl čp. 46, 542 26 Horní Maršov, tel. 499 874 298, fax 499 874 221, e-mail: info@veselyvylet.cz, www.veselyvylet.cz, vydavatel/redaktor: Miloslav a Pavel Klimešovi, jazyková úprava: Věra Pokorná, Jarmila Klimešová, grafická úprava: Květa Krhánková, ilustrace: Květa Krhánková, Zdeněk Petira, Stanislav Špelda, fotografie: Hans Bönsch, Bohdan Holomíček, Pavel Klimeš, Ctibor Košťál, Wenzel Lahmer, Wenzel Pfohl, Zbyněk Šans, Werner Zosel a archiv vydavatelů, sazba: Tisk OFSET a.s. Úpice, tel. 499 881 171, tisk: Garamon s. r. o. Hradec Králové, tel. 495 217 101, překlad do němčiny: Hans-J. Warsaw, překlad do polštiny: Andrzej Magala, uzávěrka: 6. 6. 2006, náklad: 60.000 kusů, z toho 28.000 kusů v české, 27.000 v německé a 5.000 v polské verzi. Máte-li zájem o zaslání vydání Veselého výletu (příště 27/zima 2007) poštou, pošlete spolu s adresou 40 Kč, jste-li z České republiky, nebo 190 Kč, jste-li v cizině, nebo si noviny objednejte osobně v informačním centru Veselý výlet v Temném Dole nebo v Peci pod Sněžkou.

Veškerá autorská práva vyhrazena!

Mrazovým zvětráváním vypreparované skalní výchozy - tory jsou atraktivním cílem turistů. Na fotografii z roku 1920 jsou Polední kameny, kde v roce 1906 zřídila místní skupina Krkonošského spolku z Vratislavi ke svému pětadvacetiletému výročí památník v podobě kamenné lavice. U hřebenové cesty česko polského přátelství slouží dodnes.

TUNDRA UPROSTŘED EVROPY

Jacqueline Czerninová přijela v květnu poprvé v životě do České republiky a zavítala také do Krkonoš prohlédnout si místa, kde její rodina před časem hospodařila. Ukázal jsem jí různé památky a prostředí, s kterými jsou Czernin-Morzinové spojeni, ale skutečně překvapená byla rodilá Kanaďanka jen dvakrát. Poprvé trochu mimo hru, když jsem v Peci pod Sněžkou jen tak mezi řečí ukázal na nemovitost, kterou koupil jeden z nejslavnějších hokejistů světa Dominik Hašek. A podruhé, když viděla nejvyšší partie Krkonoš: „Vždyť to vypadá jako pravá tundra!“, pravila se zkušenostmi z druhé největší severské země. Vlastně tím Jacqueline ocenila dvě hlavní vlastnosti Krkonoš - jsou nejvyhledávanější horskou rekreační oblastí a mají nejvzácnější ekosystémy v České republice. Proto jsou již třiačtyřicet let národním parkem.

Kdysi mě zklamalo zjištění, že v Krkonoších v nedávné geologické historii nebyly vysoké skalnaté štíty jako třeba v Alpách či v Karpatech. Takovou podobu možná mělo prapůvodní horstvo, které se vynořilo z mořských hlubin na konci starohor a podruhé, díky průniku hlubinných vyvěřelin vyvrásnilo na konci prvohor. Z té doby pocházejí nejstarší krkonošské horniny, krystalické břidlice a žuly. Původně jsem si představoval, že se špičaté skály časem rozpadly a zaoblily třeba na dnešní Studniční horu nebo Kotel. Proběhlo to ale jinak. Horniny Krkonoš byly až do poloviny třetihor, to je po více než 230 milionů let, v relativně klidném geologickém vývoji, v tropickém a subtropickém klimatu se rozpadaly a původní horstvo se výrazně snížilo. Mnohé části České kotliny několikrát dokonce zalilo teplé moře a celá naše krajina měla podobu paroviny. Zhruba před 60 až 35 miliony let se v důsledku alpského vrásnění podle zlomů v zemské kůře zvedaly zhruba do dnešní výšky i části české paroviny včetně Krkonoš. Následná zrychlená vodní eroze se zakousla do zaoblených hřebenů hor a rozbrázdila vytvořené pohoří sítí

vodních toků a údolí zhruba v dnešním rozsahu. Sedymenty odplavila voda, někdejší jádro tvrdých hornin dnes tvoří hlavní hřeben a nejvyšší vrcholy. Ve východní části hor si původní charakter náhorní planiny zachovala Bílá a Čertova louka obklopená Stříbrným hřebenem, Luční a Studniční horou s Luční boudou uprostřed. V západních Krkonoších je podobným místem planina mezi Ktlem, Vysokým Kolem a Szrenicí s Labskou, Mumlavskou a Pančavskou loukou a pramenem Labe uprostřed.

Ovšem přírodní výjimečnost Krkonoš přinesly až v periodách se opakující doby ledové ve čtvrtohorách. V jednom z nejchladnějších období zhruba před 115 až 80 tisíci lety se skandinávský kontinentální ledovec několikrát rozšířil až pod severní svahy Krkonoš. Z jihu českou kotlinu i Krkonoše ovlivňovalo i alpské zalednění. Severní i jižní oblasti s rozdílným typem ledovců měly na Krkonoše velký vliv, takže mluvíme o arkticko-alpské tundře. Tehdejší chladné klima se blížilo podmínkám v některých částech dnešního Grónska a severní Kanady. Nejvýše položená krkonošská údolí částečně zaplnily ledovce alpského typu. Spolu s mrazovým zvětráváním obnažených skal jakoby vykously do okolních kopců hluboké kary, kterým v Krkonoších říkáme jámy. Proto má zaoblená Studniční hora směrem do Obřího dolu skalnaté svahy nad Studniční a Úpskou jámou, proto je Kotel v jižním a jihovýchodním směru rozervaný Kotelními jámami, proto jsou nejskalnatější lokalitou Krkonoš Sněžné jámy. Sněžku zašpičatělý ledovec a firnová pole ze tří stran, tím se liší od ostatních vrcholů. Náhorní ledovec arktického typu zalehl pravděpodobně pouze dnešní Bílou a Čertovu louku.

Turisticky atraktivní památkou na doby ledové jsou žulové skalní výchozy na hlavním krkonošském hřebenu. Odborně se jim říká tory, ale známe je jako skály s romantickými jmény. V západní části hraničního hřebene jsou popořadě Svinské kameny (1314 m n.m.), Tvarožník u Vosecké boudy (1322 m), Sokolník (1384 m), Violík nad pramenem Labe (1472 m), Krkonošova kazatelna u Sněžných jam (1490 m), Mužské a Divčí kameny nad Petrovou boudou (1417 a 1413 m) a Ptačí kámen u cesty mezi Bradlerovou a Petrovou boudou (1310 m). Ve východní části uvidíte tory jen na polské straně Krkonoš, nejznámější jsou Polední kameny (1420 m), Poutníci (1204 m) a Kočičí zámek (1090 m). Tyčí se vysoko nad ledovcovým jezerem Velký Stav, které považují za nejkrásnější přírodní památku Krkonoš. Oblast okolo jezera je uzavřená, ani sem nevedou žádné cesty. Velký rybník, jak se mu také dříve říkalo, si prohlédneme pouze z dálky, dobře je vidět i z vrcholu Sněžky. Zato kolem Malého Stavu prochází několik turistických cest a tak si krásný ledovcový kar i s čelní morénou, která po celou dobu od roztátí ledovce zadržuje vodu, prohlédneme důkladně.

Mrazové zvětrávání hlavně na prudkých svazích karů vytvořilo skalní výchozy jiného typu. Říkáme jim mrazové sruby a nejznámější

mější jsou v Labském dole třeba v okolí vyhlídky u Pančavského vodopádu. Souhra mrazových procesů na většině nejvyšších krkonošských vrcholů vytvořila jakési obrovské schody, odborně nazývané kryoplanáčnické terasy. Rovinky střídající krátké strmé úseky pokryté suti nejlépe poznáte na svahu Luční hory při pohledu od kapličky s Památníkem obětem hor v Lučním sedle. Kolem dalších projdete pod vrcholem Sněžky na východní straně nebo je spatříte na jihovýchodním svahu Vysokého Kola. Dlouhodobým působením mrazu vznikly také velmi zvláštní půdní struktury, které ocení především znalci glaciálních a periglaciálních jevů, vznikajících v chladném až mrazivém klimatu nejčastěji v oblasti ledovců. Rozmrzáni a zamrzání půdy posouvalo na krkonošských pláních o milimetry až centimetry tisíce kamenů v půdě, až se vytvořil komplex na sebe navazujících obrazců ohraničených kamenným lemem s hlinou uprostřed. Odborně se takovým místům říká polygonální půdy nebo také polygony či makropolygony. V sutích se působením ledu kameny zdánlivě nepochopitelně postavily na výšku do svislé polohy, jako při štětování cesty. Někdy se těmto útvarům říká kamenné růže. Jejich zbytky uvidíte třeba podél cesty z Obřího hřebene na Sněžku, i když je před několika lety velmi poničily ruce vandalů, když z nich stavěly kamenné mužiky. Na Luční hoře mrazové zvětrávání a půdotok vytvořily tak výrazné brázdy, že na první pohled vypadají jako staré cestičky vyšlapané dobyt-kem. V Krkonoších najdete ještě další památky z nejméně 100 000 let starého období, proto jsou nazývány ostrov arkticko-alpínské tundry ve střední Evropě.

Poslední ledovce v Krkonoších roztály teprve nedávno, asi před deseti tisíci lety. Kvůli vysoké nadmořské výšce, zeměpisné poloze a drsnému klimatu si doposud nejvyšší polohy uchovaly ráz tundry. Podle charakteru dělíme polohy nad horní hranici lesa na zóny lišejníkové, travnaté nebo květnaté tundry. Tomu odpovídá i výskyt rostlinných a živočišných druhů, které jsou vázané na takové prostředí. Některé organizmy známe ze Skandinávie, jiné z Alp, další z alpských poloh jiných pohoří, proto jim říkáme druhy arkticko-alpínské. Živými památkami na dobu ledovou jsou glaciální relikty a není jich mnoho. Mezi ně patří z rostlin třeba ostružiník moruška, lomikámen sněžný, vrba laponská, z živočichů je to krásný horský slavík modráček tundrový, na Luční hoře a snad i na Sněžce hnízdí kulík hnědý. Ti všichni mají svůj původ ze Skandinávie. Z alpské oblasti to jsou třeba prvosenka nejmenší, mochna zlatá, kuklík horský. V Krkonoších roste i několik endemických rostlin, které se nevyskytují nikde jinde na světě. V karech na několika místech rostou keře jeřábu krkonošského, v okolí rašelinišť všivec sudetský, známe dvě desítky druhů místních jestřábníků a třeba zvonek krkonošský. Z bezobratlých živočichů sem patří mýra huňatec žlutopásý. To vše dělá z krkonošské tundry unikátní přírodní prostředí, které se těší velkému zájmu odborníků a ochránců přírody. Navíc tundra vytváří jedineč-

nou podobu Krkonoš a její drsné prostředí je zajímavým místem pro návštěvu vnímavých hostů. Jste-li takoví i vy, vydejte se na krkonošské hřebeny.

O památkách z doby ledové se více dozvíte v brožurkách Krkonošská tundra, Fauna Krkonoš a Květy Krkonoš, které pro vás připravili ve spolupráci s vědeckými institucemi pracovníci Správy Krkonošského národního parku. Jsou k dostání v české, německé i anglické verzi v informacích Správy KRNP a v některých Městských informačních centrech včetně Veselého výletu. Ve východních Krkonoších najdete přímo v terénu na jedenácti místech informační panely naučné stezky Krkonošská tundra, které vás upozorní na konkrétní přírodní památky.

VÝSTAVY KRKONOŠSKÉHO MUZEA VE VRCHLABÍ

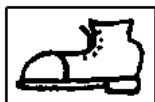
Vedle stálé národopisné výstavy Člověk a hory a ekologické expozice Kámen a život jsou v Augustiniánském klášteře ve Vrchlabí krátkodobé přehlídky většinou se vztahem k regionu. V době od 21. června do 27. srpna uvidíte výstavu Zmizelý Vrchlabí sestavenou z dobových fotografií ze sbírek Krkonošského muzea. Do 16. července trvá v ambitu kláštera výstava obrazů vrchlabského krajináře Václava Mejvalda. Ve stejných prostorách bude od 25. července vystavovat obrazy Luisa Hlobilová. Do malé výstavní síně dorazí 4. září putovní výstava Bratři Grimmové připravená stejnojmenným muzeem v Kasselu a potrvá do 8. října. Výtvarnice regionálního časopisu Krkonoše a Jizerské hory Renata Opletová vystaví své kresby a ilustrace s krkonošskou tematikou od 18. října do 26. listopadu.

V expozici Tři historické domy na náměstí Míru je kromě hlavního informačního střediska Správy KRNP stálá výstava z historie Vrchlabí, turistiky Krkonoš, lidového umění a uměleckých řemesel, skla z 18. až 19. století a národopisné tematiky Krkonoš. Ze sezónních výstav nás zaujalo Řemeslnické léto s ukázkou rukodělných výrob od 20. června do 10. září a od 19. září přehlídka odznaků s krkonošskou tematikou.

www.krnapp.cz

Vzácnou památkou na doby ledové v Krkonoších je ostružiník moruška. Mimo arktické kraje se drobná rostlinka udržela ještě na několika lokalitách v Německu, zato ve Skandinávii si můžete běžně koupit džem z jejich oranžových plodů.

Hlavní krkonošský hřeben je vzdušnou čarou dlouhý přes pětadvacet kilometrů a podstatná část vystupuje do alpského pásma nad přirozenou horní hranicí lesa. Od šestnáctého století tudy probíhá zemská hranice mezi českou a slezskou stranou hor a přičiněním Krkonošského spolku se vine od konce devatenáctého století střídavě po obou stranách dnešní státní hranice horský chodník. Je známý jako cesta česko-polského přátelství a v celé délce je vyznačen červenou turistickou značkou. Vzdálenost mezi Harrachovem na české nebo Sklarskou Porebou na polské straně západních Krkonoš a Pomezními Boudami – Przeles Okrajem na východě je 37 kilometrů. Trasu projdete za dva dny, když se na několika zajímavých místech nezdržíte déle. Přímo na hřebeni je několik horských bud s nabídkou jídla a přenocování, můžete vyrazit zcela na lehkou. Přechod Krkonoš je bezesporu jedinečným turistickým cílem v horách České republiky. Až najdete odvahu vydat se na cestu, poznáte drsnou přírodu tundry popsanou na předchozí straně, daleké výhledy, nejslavnější krkonošské boudy a při troše štěstí krásné východy a západy slunce. S vhodnými lyžemi se na stejnou trasu můžete vypravit i v zimě, ale na horském kole je neprůjezdná.

V Harrachově za autobusovým nádražím projdeme kolem krkonošského muzea Šindelka s lesnickou, dřevařskou a mysliveckou expozicí a brzy vstoupíme do údolí řeky Mumlavy. Vpravo vidíme známý Mumlavský vodopád. Závěrečný úsek s prudkým stoupáním od Krakonošovy snídaň končí u prvního hřebenového útulku na trase, u Vosecké boudy. Pokračujeme buď kolem hojně navštěvovaného pramene Labe, nebo přímo k hlavní hřebenové cestě u skály Tvarožník. Tady je i první turistický hraniční přechod. Výstupová cesta z polské Sklarske Poreby je o tři kilometry kratší a také červeně značená. Vede kolem vodopádu Kamieńczyk, ten je se sedmadvaceti metry nejvyšším na severní straně hor. Jen sto metrů před státní hranicí zastřešuje od roku 1922 stejnojmenný vrchol horská bouda Szrenica. Při pohledu z dálky působí jako pohádkový dům na špičatém vrcholu. Hraniční cesta stoupá okolo skal Violiku k věžovitě boudě u Sněžných jam. Už desítky let neslouží turistům, ale nese spoustu radiokomunikačních antén a převaděčů. Pohled do hlubin Sněžných jam je úchvatný. Sem přicházejí i cesty od Labské a Staré slezské boudy, která se nyní jmenuje Pod Łabským Szczytem. Nejkrásnější kamenný chodník v celých horách byl vyskládaný z žulových bloků v roce 1900. Obchází

nejvyšší horu západních Krkonoš Vysoké Kolo po polské straně. Cesta mezi Velkým Šišákem a Petrovou boudou okolo skalnatých Mužských a Dívčích kamenů je parádním úsekem celého přechodu. Kdysi přepychová Petrovka si zachovala nejzajímavější interiér ze všech hřebenových bud a v poslední době nabízí dobré služby, které rádi doporučujeme. Odtud sejdem do Slezského sedla, kde je další turistický přechod. Známa Špindlerova bouda po celkové rekonstrukci nabízí hotelové služby pro náročnější poutníky. Dlouhé stoupání po severním úbočí Malého Šišáku nás zavede k vyhlídce u zaniklé boudy Prince Jindřicha nad ledovcovým jezerem Velký Stav. Mineme Polední kameny s památníkem v podobě kamenné lavičky a z dalšího skalního výchozu se nám otevře výhled na jezero Malý Stav a na Sněžku. Odbočka k Luční boudě nás dovede ke třetímu hraničnímu přechodu. Za chvíli dojdeme na Obří pláš pod Sněžkou. Po zrušení vojenské posádky k 31. prosinci 2005 se celý Slezský dům otevřel turistům, je tu dobrá restaurace a kvalitní ubytování. Stavba z roku 1922 tak nyní nahradila slavnou Obří boudu, která stála v letech 1847 až 1982 na české straně státní hranice. Výstup na vrchol Sněžky zabere půl hodiny. Bohužel na vrcholu nemůžeme přespát, i když nová osádka Polské boudy prý uvažuje alespoň o turistické ubytovně. Přímo na Sněžce bude brzy otevřen další turistický hraniční přechod. Naše krkonošská pouť pokračuje po Obřím hřebenu mezi hustými porosty kosodřeviny. Na vrcholu Svorové hory je poslední kruhová vyhlídka na naší trase, následuje prudký sestup k místu zvanému Emmin pramen, kde od roku 1936 stojí poslední hřebenová bouda Jelenka. V Sovím sedle je další hraniční přechod využívaný především hosty z Kowar a Karpacze. Na Pomezni Boudy zbývají poslední tři kilometry pohodlné cesty. Myslíme, že si to i vy skvěle užijete.

Cyklobusem zpět

Zpět na druhou stranu Krkonoš vás odveze cyklobus. Jezdí v obou směrech dvakrát denně. Z Malé Úpy – Pomezních Bud vyjíždí v 7.20 a v 16.35. Do Harrachova jede tři a půl hodiny. Když projdete hřebenovou túru v opačném směru, vyjíždí z Harrachova cyklobus v 7.05 a v 16.25. V Červenci a v srpnu jezdí denně, v září ve čtvrtky, v sobotu a v neděli. Na páteční linku navazují obousměrné cyklobusy z Vrchlabí na Špindlerovku, z Jilemnice na Horní Měsečky. V jednom směru jezdí cyklobus v 8.45 a 9.05 z Trutnova na Pomezni Boudy, ze Žacléře jede v 8.15 do Trutnova a v 8.00 z Hostinného přípoj do Lána.

CENÍK A KONTAKT NA BOUDY U HŘEBENOVÉ CESTY VE SMĚRU ZÁPAD - VÝCHOD:

Vosecká bouda - Harrachov (CZ), www.voseckabouda.wz.cz, e-mail: voseckabouda@tiscali.cz, tel.: 00420 / 481 529 610, 260 Kč za noc, se snídaní 320, více nocí 240 / 300 Kč. **Szrenica** - Szklarska Poreba (PL), www.szrenica.pl, e-mail: szrenica@szrenica.pl, tel.: 0048 75 / 75 260 11, 21 - 35 zł za noc podle počtu osob v pokoji. **Pod Łabským Szczytem** - Szklarska Poreba (PL), zatím není internet, tel.: 0048 75 / 75 260 88, 18 - 28 zł za noc podle počtu osob v pokoji. **Labská bouda** - Špindlerův Mlýn (CZ), www.labskabouda.cz, e-mail: info@labskabouda.cz, tel.: 00420 / 499 421 755, turistická ubytovna bez lůžkovin 310 Kč za noc, děti do 12 let 195 Kč, hotel 510 Kč za noc se snídaní, děti 345 Kč. **Martinova bouda** - Špindlerův Mlýn (CZ), www.martinovka.wz.cz, e-mail: martinovka@volny.cz, tel.: 00420 / 499 422 235, hotel v létě 380 Kč za noc se snídaní, děti do 12 let 280 Kč. **Petrova bouda** - Špindlerův Mlýn (CZ), www.petrovabouda.cz, e-mail: petrovabouda@volny.cz, tel.: 00420 / 499 523 266, 170 Kč za noc, 290 Kč polopenze. **Špindlerova bouda** - Špindlerův Mlýn (CZ), www.spindlerovabouda.cz, e-mail: info@spindlerovabouda.cz, tel.: 00420 / 499 329 200, hotel od 540 Kč za noc se snídaní, jedna noc 690 Kč se snídaní. **Luční bouda** - Pec pod Sněžkou (CZ), www.lucnibouda.cz, e-mail: info@lucnibouda.cz, turistická ubytovna 300 Kč za noc se snídaní, hotel 400 - 600 Kč za noc se snídaní, skupina s více než 20 členy si dohodne slevu. **Dom Ślaski** - Karpacz (PL), www.domslaski.pl, tel.: 0048 75 / 75 352 90, ve dvoulůžkovém pokoji 40 zł za první a 35 zł za další noc, více než dvě osoby 35 zł za první a 30 zł za další. **Jelenka** - Malá Úpa (CZ), www.sweb.cz/chata.jelenka, e-mail: chata.jelenka@seznam.cz, tel.: 00420 / 499 895 105, 150 Kč za noc ve vlastním spacáku, 270 Kč na povlečeném lůžku, 320 Kč se snídaní. (Poznámka: 1 zł = cca 7,30 Kč)

Tuto dvoustranu podpořil prostřednictvím města Pec pod Sněžkou program Evropské unie Interreg IIIA.

Vosecká bouda na fotografii z roku 1930, 1260 m.n.m.

Szrenica 1932, 1362 m.n.m.,

Labská bouda 1926, 1284 m.n.m.

Pod Łabskim Szczytem 1936, 1185 m.n.m

Petrova bouda 1932, 1288 m.n.m.

Luční bouda 1936, 1410 m.n.m.

Dom Śląski 1936, 1400 m.n.m.

Jelenka, 1937, 1260 m.n.m.

Telefonování: Tel. čísla pevných linek východních a středních Krkonoš začínají trojčíslím 499 (ze zahraničí 00420 499). Informace o telefonních číslech 1180.

Panoramatická kamera: denně na ČT2 7.50-8.30 panoramatické záběry v přímém přenosu z Harrachova, Lysé Hory, Medvědína, Svatého Petra ve Šp. Mlýně, Černého Dolu, Pece pod Sněžkou, Černé hory a z Malé Úpy. Aktuální počasí každou hodinu na www.holidayinfo.cz.

Horská služba: celoročně je stálá pohotovost ve Špindlerově Mlýně tel. 499 433 239 (602 448 338). V zimě v Peci pod Sněžkou 499 896 233 je služebna v provozu denně od 7.00 do 22.00 (po této době 602 448 444). Další zimní služebny jsou v Janských Lázních 499 895 151 (606 157 936), v Malé Úpě na Pomezích Boudách 499 891 233 (606 157 935), Strážné 499 434 177 (606 157 934), Harrachov 481 529 449, 602 448 334, Rokytnice nad Jizerou 481 523 781, (606 157 932).

INFORMAČNÍ CENTRUM VESELÝ VÝLET GALERIE - SMĚNÁRNA

v Temném Dole v Horním Maršově, tel., fax: 499 874 298

v Peci pod Sněžkou, tel.: 499 736 130, fax: 499 874 221

e-mail: info@veselyvylet.cz

www.veselyvylet.cz

denně 8.30 - 18.00

Zdravotnictví: rychlá záchranná služba Trutnov a Vrchlabí tel. 155, záchranná služba 499 735 921, pro východní Krkonoše je pohotovostní služba v Trutnově 499 840 100, Nemocnice Trutnov 499 866 111, Pec pod Sněžkou lékař 499 329 340, chirurgie 499 329 346, zubní lékař 603 413 113, Horní Maršov 499 874 144, zubní lékař 499 874 166, dětské oddělení 499 874 143, Janské Lázně 499 875 116, Svoboda nad Úpou 499 871 140, dětské oddělení 499 871 287, Špindlerův Mlýn 499 433 344, chirurgie 499 523 864, lékárna je v Horním Maršově otevřena po-pá 8.00-12.30, 14.00-17.00, 499 874 121, ve Svobodě nad Úpou 499 871 264, ve Špindlerově Mlýně 499 433 335, pohotovostní služba Vrchlabí (i pro Šp. Mlýn) 499 421 155.

Policie: stálá pohotovost Trutnov a Vrchlabí tel. 158, dopravní nehody 974 539 251, služba Pec pod Sněžkou 499 736 233, Svoboda nad Úpou 499 871 333, Špindlerův Mlýn 499 433 333, policie Horní Maršov 499 874 133, městská policie Janské Lázně 603 345 538, městská Špindlerův Mlýn 499 433 354, 606 484 805, Žacléř 499 876 135.

Hasiči: stálá služba Trutnov 150, 499 848 411.

Parkoviště: Střežené parkoviště Velká Úpa 499 896 156, Pec u kapličky 499 796 179 a Zelený Potok 728 153 268, Malá Úpa ve Spáleném Mlýně 499 891 128, na Pomezích Boudách 499 891 145, Janské Lázně u lanovky 737 732 211, Špindlerův Mlýn 499 523 229, 499 523 119

Městské a obecní úřady: Horní Maršov 499 874 156, Janské Lázně 499 875 101, Pec pod Sněžkou 499 896 215, Malá Úpa 499 891 157, Svoboda nad Úpou 499 871 105, Žacléř 499 878 510, Špindlerův Mlýn 499 433 226, úřední hodiny jsou vždy v pondělí a ve středu 8.00-12.00, 12.30-17.00.

Meteorologická stanice v Peci pod Sněžkou 499 736 303.

Správa Krkonošského národního parku: středisko Pec pod Sněžkou 499 896 213, v létě denně 8.00-12.00, 12.30-18.00, v zimě denně 8.00 - 12.00, 12.30 - 16.30, Harrachov 481 529 188 po-ne 7.00-12.00, 13.00-16.30, Špindlerův Mlýn 499 433 228 denně v zimě 8.00-16.45, v létě 8.00-18.00, Horní Rokytnice nad Jizerou 481 523 694 v zimě po-pá 9.00-12.00, 13.00-16.00, so 9.00-12.00, v létě po-so 9.00-12.00, 13.00-16.30, Krkonošské muzeum Vrchlabí denně mimo pondělí 8.00-16.00 499 456 111. Muzeum v Obřím dole v Peci pod Sněžkou 499 736 311, po-ne 9.00-12.00, 13.00-16.00, informace a směnárna Temný Důl v Horním Maršově 499 874 264, po-čt 8.00-16.30, pá 8.30-18.00, so + ne 9.00-16.30, v plné sezóně i déle, Rýchorská bouda 499 895 107.

Lesní hospodářství Vrchlabí ústředí 499 456 111, lesní správy: Horní Maršov 499 874 161, Pec pod Sněžkou 499 896 214, Svoboda nad Úpou 499 871 159, Špindlerův Mlýn 499 433 282.

Bohoslužby: Horní Maršov sobota 16.30, Svoboda nad Úpou neděle 11.00, Janské Lázně neděle 9.30, Velká Úpa sobota 15.30, Žacléř neděle 9.30, Špindlerův Mlýn neděle 10.00. Církev Československá husitská - Trutnov - Úpická 146, neděle 10.15., Janské Lázně - Betlém 1. neděle v měsíci 13.30, Farní sbor Českobratrské církve evangelické, Trutnov - Úpická 163, neděle 10.00, Janské Lázně Sola Fide 8.30, Shromáždění sborů svědků Jehovových v sále království v Trutnově, Bojiště 103. Tydenní shromáždění: Každé úterý (18.45) a čtvrtek (19.00). Veřejné přednášky každou neděli od 9.30 do 11.30 a od 16.30 do 18.30.

Autoopravna a pneuservis: Svoboda nad Úpou - Hlávka 499 871 153, denně 7.00-12.00, 13.00-17.00, Mladé Buky - Štangl 499 773 263, pneuservis - 499 773 263, Autoklub Bohemia Assistance nonstop 1240, Žlutý anděl 1230.

Benzinové pumpy jsou ve Svobodě nad Úpou otevřeny denně od 6.00 do 20.00 hodin (Benzina, 499 871 128) a 6.00 - 21.00 (Lucraco Oil, 499 871 188), v Peci pod Sněžkou 6.00 - 22.00 (499 522 120), ve Špindlerově Mlýně denně 7.00-17.00 (neděle od 8.00, 499 433 295). Čerpadla s nepřetržitým provozem jsou v Trutnově a ve Vrchlabí.

Hraniční přechody: Malá Úpa 499 891 133 - i pro vozidla (pouze osobní vozy) nepřetržitý provoz, stejně jako přechody v Královci u Žaclěře a v Harrachově. Turistické hraniční přechody jsou u Luční boudy, u Slezského domu, v Sovím sedle, u Vosecké boudy, v Bobru - Niedamirów, z Horních Alberic - Niedamirów, otevřeny v zimě 9.00-16.00, v létě 8.00-20.00.

Autobusy: předprodej místenek (pouze z výchozí stanice) a informace Osnado v Peci pod Sněžkou 499 736 380, denně 8.00-12.00, 12.30-15.00 hodin, ve Špindlerově Mlýně 499 433 263, pondělí - pátek 8.00-16.00, v sezóně i v sobotu, popř. v neděli 8.00-13.00, Trutnov 499 811 286.

Lanové dráhy: Na Sněžku (Pec p. Sn., 499 895 137) denně v každou celou hodinu 8-18 hodin, v úseku Růžová hora - vrchol Sněžky podle počasí. Portášky (Velká Úpa, tel. 499 736 347 denně 8.30 - 17.00, od 15. 2. do 17.30. Černá hora (Janské Lázně, 499 875 152) denně v 7.30 a potom každou celou hodinu 8-18 hodin, Na Pláň (Šp. Mlýn - Sv. Petr, 499 497 215) a Medvědína (Šp. Mlýn, 499 433 384) denně 8.30 - 16.00 a v 18.00, Žalý (Vrchlabí, 499 423 582), Lysá hora (Rokytnice, jen v zimě, 481 523 833), Čertova hora (Harrachov, 481 528 151).

PARTNEŘI VESELÉHO VÝLETU

Horní
Maršov

Pec
pod Sněžkou

Špindlerův
Mlýn

Janské
Lázně

Správa
KRNAP

Hradní společnost
Aichelburg